परिशिष्ट २१

रजिस्टर्ड नं. टीईसीएम/४७-३०३/एमबीआय/२००१

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

प्राधिकृत प्रकाशन

गुरुवार, जून २८, २००१/आषाढ ७, शके १९२३

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार-अ

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांन्वये तयार केलेले (भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश

टीप.—प्रत्येक अधिसूचनेच्या आधी डावीकडील कोपऱ्यात जे ठळक आकडे छापलेले आहेत ते ह्या साप्ताहिक राजपत्रात छापलेल्या अधिसूचनांचे अनुक्रमांक आहेत.

TRADE, COMMERCE AND MINING DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 16th June 2001

NOTIFICATION

82

MINES AND MINERALS (DEVELOPMENT AND REGULATION) ACT, 1957.

No. MNG. 1020/(7814)/Desk-IV.—In exercise of the powers conferred by section 23(c) of Mines and Mineral (Development and Regulation) Act, 1957 the Government of Maharashtra hereby make the following rule to regulate the possession, storage, trading and transport of major minerals and mineral products and to check the evasion of royalty or seigniorage fee, stopping of illegal mining and transportation in the State of Maharashtra and for the purpose connected therewith.

RULES

1. *Short title and commencement.*— (i) These rules may be called " Maharashtra Mineral (Prevention of Illegal Mining Transportation and Storage Rules) Rules, 2001. "

(ii) It extends to the entire State of Maharashtra.

(iii) It shall come into force on such date as the State Government may by notifications in the official Gazette notify.

2. *Definitions.*—(I) In these rules, unless the context otherwise requires.—

(a) " Act " means the Mines and Minerals (Development and Regulations) Act, 1957 ;

(b) " Authorised Officer " means an officer authorised by the State Government of Maharashtra in Trade, Commerce and Mining Department by notification in the official Gazette, to perform functions under these rules and for such area as may be specified in the notification ;

(c) " Carrier " means any mode or conveyance of facility by which mineral is transported from one place to another and includes mechanized device, person, animal or cart ;

(d) " Dealer " means the person who holds a Dealers Registration including the mining lease to whom the lease have been sanctioned as per Minerals Concession Rule, 1960 who intend to deal with minerals other than the minerals sanctioned ;

(e) " Dealer Registration " means a registration granted under these rules authorising a person to whom it is granted to engage in the transaction to buy or sell and be in possession of major minerals;

(f) " Form " means form set out in Schedule to these rules;

(g) " Government " means State Government of Maharashtra in Trade, Commerce and Mining Department;

(h) " Mineral " means major minerals a defined in the Mines and Minerals (Development and Regulation) Act, 1957 ;

(i) " Mining Lease " means a lease granted for the purpose of undertaking mining operation and includes a sub-lease thereof;

(j) " Mineral Oil " means natural gas and pertroleum;

(k) " Notification " means a notification published in the Government of Maharashtra Gazette and the word notified shall be construed accordingly ;

(l) " Permit " means permit granted under the Mineral Concession Rules, 1960;

(m) " Prescribed " means prescribed by these rules under the Mines and Minerals (Regulation and Development) Act, 1957;

(n) " Prospecting Licence " means a licence granted for the purpose of undertaking prospecting operations of Mineral Concession Rules, 1960;

(o) " Reconnaissance operations " means any operations undertaken for preliminary prospecting of mineral through regional, aerial, geophysical or geochemical surverys and geological mapping, but does not include pitting, trenching, drilling (except drilling of boreholes on a grid specified from time to time by the Central Government) or sub-surface excavation;

(p) " Reconnaissance permits " means a permit granted for the purpose of undertaking reconnaissance operations;

(q) " Research work " means any work done for beneficiation and upgradation of the major minerals and for examining it's suitability for utilisation in the industry for the purpose of scientific study without any commercial motive;

(r) " Scientific Test " means any test conducted for chemical or Mineralogical analysis of mineral and assessment of it's chemical and Mineralogical constituents and properties for the purpose of scientific study without any commercial motive;

(s) " Transit Pass " means a pass issued by the Officer authorised by the State Government of Maharashtra in Trade, Commerce and Mining Department for lawful transportation of any major mineral raised in accordance with the provisions of the Act and the rules made thereunder by a carrier which is issued to a Mineral Dealer; and

(t) " Year " means financial year 1st April to 31st March.

(2) Terms not defined in these rules will have the meaning assigned to them under the Act or the rules framed thereunder.

3. *Prohibition.*—(1) No person other than a mining lease holder or a holder of a dealer registration shall stock or sell or offer for sale or engage in any transaction in buying and selling of any major mineral in any place except under a dealer's registration by the competent authority under these rules.

(2) No person shall transport, carry by any means or cause the transport or carry any major mineral from the place of raising or sale to another place without being in possession of valid transit pass issued by the competent authority under these rules.

4. *Grant of Registration and its Renewal*.—(1) Any person desiring to possess, store, sell, trade or otherwise deal with any major mineral shall make on application for registration to the Regional Deputy Director, Geology and Mining of the Region for any type of ores or mineral as specified in the Mines and Minerals (Development and Regulation) Act, 1957. The application shall be surmitted in quadruplicate.

(2) Every application made under sub-rule I shall be accompanied by,—

(a) A fee of Rs. 1,000 (Rupees one thousand only) payable through treasury challan under the following head of account :—

0853. NON-FERROUS MINING AND METALLURGICAL INDUSTRIES

102-Mineral Concession Fees and Royalties (0853 001 2)

(02) Receipts from the Minerals Concession Rules, 1960.

(b) Income Tax Clearance Certificate;

(c) Sales Tax Clearance Certificate;

(d) An affidavit to the effect that he had not been convicted in any case relating to smuggling of ores and major minerals;

(e) A copy of the certificate issued by the Industries Department/Trade, Commerce and Mining Department or any other concerned Department of Government for establishment of the factory or beneficiation plant or any industry, if any.

(3) On receipt of application for Registration, the Regional Deputy Director of Geology and Mines shall acknowledge the receipt within five (5) days in Form 'B'. Acknowledgement shall be sent to the applicant by Registered Post.

5. *Processing of application by the Regional Deputy Director of Geology and Mines*:—(1) The Regional Deputy Director of Geology and Mines shall maintain a register in his office in Form C wherein he will make necessary entries about the application immediately after its receipt and its disposal in due course.

(2) The Regional Deputy Director of Geology and Mines shall grant a dealers registration in Form D for a period of five (5) years within thirty (30) days from the date of receipt of the application. In case of refusal or rejection of the application, the reasons shall be recorded in writing and communicate to the applicant within thirty (30) days from the date of receipt of the application.

(3) Application for renewal shall be made to the Regional Deputy Director of Geology and Mines ninety (90) days prior to the date of expiry of the existing registration. If orders of renewal are not passed before the expiry, it is deemed to have been renewed for a period of one year.

6. *Grant of Transit Pass*:—(1) Any person desiring to transport or carry away any mineral from any place shall file an application before the Regional Deputy Director of Geology and Mines concerned along with the Transit Form Books as prescribed in Form E.

(2) The applicant shall among other things, specify:—

(*a*) the place from which the mineral has been removed;

(*b*) the quntity and the description of mineral along with a copy of the permit obtained on payment of royalty/siegniorage fee thereof; and

(*c*) the destination to which the mineral is to be transported.

(3) On the receipt of an application under sub-rule (1), the Regional Deputy Director of Geology and Mines may grant Transit pass in Form G for such period and subject to such terms and conditions as prescribed by him or may refuse to grant Transit Pass for reasons to be recorded in writing and communicated to the applicant.

(4) Any person who transports the major mineral and who is required to carry Transit Pass shall on demand produce such pass to any officer authorised in this behalf.

7. *Conditions*:—The registration shall be granted in Form D subject to the following conditions:—

(*i*) The dealer shall deposit an amount of Rs. 5,000 as a security deposit duly pledged to the Regional Deputy Director of Geology and Mines.

(*ii*) The dealer shall maintain correct and intelligible accounts of ores and major minerals procured, processed and transported daily to different destinations in Form F.

(*iii*) In case of beneficiation plant and factory the dealer shall maintain a separate daily account of ores and minerals procured and fed into the factory or plant and the processed mineral or ores recovered in Form G.

(*iv*) The dealer shall submit copies of the Form E to the Regional Deputy Director of Geology and Mines by the 5th of the succeeding month.

(*v*) While removing the ore or major minerals from the stores or factories the dealer shall obtain permission from the concerned Regional Deputy Director of Geology and Mines and transport the material under prescribed transit permit in Form E obtaining from the concerned Regional Deputy Director of Geology and Mines.

(*vi*) The dealer shall maintain the details of stock and transit passes in Form H and submit to the Regional Deputy Director of Geology and Mines by the 5th of succeeding month.

(*vii*) The dealer shall allow any officer authorised by the Director to inspect the stores and factories to verify the stocks of ore and major minerals and take sample of the abstract from the records maintained by him.

(*viii*) Every dealer shall allow any officer authorised by the Director or his nominee to enter the inspect the premises where the mineral is kept or stored.

(*ix*) All officers mentioned in section 23 (B) of the Mines and Minerals (Regulation and Development) Act, 1957 are authorised to search any place in which there is reason to believe that an offence is being committed and seize any stock of minerals in respect of which the offence has been or is being commited.

8. *Penalties:*— (1) Any person who contravenes any of the provisions of these rules, or buys or sells or stores minerals except under and in accordance with the dealer's registration or who transports the major minerals excepts in his transit pass shall be punishable with a fine of —

(*a*) Rs. 10,000 if the offence is committed first time;

(*b*) in the event of repeated offence, Rs. 25,000 or imprisonment for a term which may extend to one year or with both.

(2) Any person who buys or sells major minerals except under and in accordance with the registration shall be punishable with a fine which may extend to Rs. 25,000 or imprisonment for a term which may extend to one year or with both.

(3) Any person who transports minerals except according to the route specified in his transit pass or permit except at a place specified in the pass shall be punishable with an imprisonment for one year or fine which may extend to Rs. 25,000 or with both.

(4) Whoever intentionally obstructs the competent authority or any other officer in performing his duties (in imposing penalties etc.) under these rules shall be punishable with an imprisonment for term which may extend to 6 months or fine which may extend to Rs. 10,000 or with both.

9. *Seizure and confiscation.*—(1) Every dealer or person permitted to stock, sell or transport shall allow any officer authorised by the Government or competent authority to enter and inspect any permises where the major mineral is kept or stored or transported.

(2) The Competent authority or authorised officer may search any place in which he has a reason to believe that an offence under these rules is being committed and seize any stock of major mineral.

(3) Every officer seizing major mineral under these rules shall prepare a list of minerals so seized and deliver a copy thereof signed by him to the person found in possession of such minerals. He shall keep such property under his custody with proper official seal and with detailed information in Form I.

(4) When any major mineral or property seized is produced before the competent authority and he is satisfied that under these rules the offence is committed, he may order confiscation of mineral and other properties used in committing such offence subject to the condition that :—

(a) a notice shall be issued in writing in Form L to the accused person informing him on the ground on which it is proposed to confiscate such property ;

(b) an opportunity shall be given to the accused person for making a representation in writing within a period of three (3) days and a personal hearing against confiscation.

10. *Custody of the Seized Property.*—The authorised officer shall keep the seized material or properties under the custody of an institution belonging to Government or any responsible official of the Government as far as possible. The authorised officer may also in certain special circumstances at his own risk and responsibility keep the seized property in the custody of a third party for a period of one week or until the penalties are remmitted whichever is earlier. If the penalities are not paid within a week, the seizd properties shall become the Government property and the same will be auctioned as per the procedure.

11. *Appeals.*— 1) Any person aggrieved by an order of the Regional Deputy Director of Geology and Mines or authorised officer for a particular action under these rules may within thirty (30) days from the date of communication of the order prefer an appeal in Form J to the Director of Geology and Mining.

(2) Every application for an appeal shall be accompanied with a fee of Rs. 200 (Rupees two hundred only) to be deposited under the Head Account mentioned in sub-rule (2) of rule 4. The appeal shall be disposed off by the appellant authority within a period of one month from the date of its receipt.

(3) The appellate authority may for sufficient reasons condone the delay in filing of appeals.

12. *Revision.*—(1) Any person aggrieved by an order passed on an appeal under these rules may file an application for revision before the State Government within thirty (30) days from the date of communication of such order in Form K.

(2) Every Revision application shall be accompanied with a fee of Rs. 500 (Rupees five hundred only) to be deposited in Government Treasury under Head of Account as mentioned in Sub-Rule (2) of rule 4.

(3) The Government may for sufficient reasons condone the delay in submission of revision application.

FORM ' A '

[*See* Rule 4 (*i*)]

(Application for Registration/Renewal)

PHOTO

1. Name of Applicant (in full)
2. Profession
3. Full Address
4. Father's name in full (in case of firm, give names and address of partners and person holding powers of attorney to act on behalf of the firm.)
5. Specific place or places of business
6. Financial status with details of person i. e., property annual payment of Income Tax and any other relevant evidence regarding financial status.
7. Specific purpose for which Registration is applied for (Processing/Storing/Selling/Trading).
8. Name of Mineral/Ore for which Registration is required.
9. Evidence of payment of application fee ..
10. Name and address of persons/firms from whom the Mineral/Ores will be purchased/Procured.
11. Period for which Registration is required ..
12. In case of renewal the number and date of original Registration.
13. Detail of Income Tax/Sales Tax Clearance Certificate.
14. Any special ground for grant of Registration in favour of applicant list of enclosures.

DECLARATION

I/We hereby declare that I/We have read and understood all the provisions of the Maharashtra Mineral (Prevention of Illegal mining transportation and Storage) Rules, 2001 made thereunder and the conditions of the Registration and I/We agree to abide by the same.

Date of application :

Place : Signature of Applicant

FORM 'B'

[*See* Rule 4 (*3*)]

(Acknowledgement of Receipt of Application for Registration)

Received .... copes of applications for Grant of Registration for Processing/Storing/Selling/Trading .... (Name of Mineral/Ore) Ore/Mineral .... from.................. Shri/Smt. .... Resident of .... P. O. .... P.S. .... District ....

Today with the following enclosures :

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

Date :

Signature of the

Competent Authority.

FORM 'C'

[*See* Rule 5 (*1*)]

(Register of Application for Grant of Registration and its Renewal)

Sr. No.	Date of Receipt of application	Name of applicant	Address of applicant	Name of Minerals Ores	Place of Processing/ Storing/ Selling/ Trading	Date of forwarding advance copy of application to D. G. M.	Date of forwarding processed application of D. G. M.	Date of grant/ refusal
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)

Date of appeal if any	Date of disposal of appeal	Brief orders on appeal	Date of expiry of licence if granted	Date of application for renewal	Date of grant of renewal	Period of renewal	Remarks
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)

FORM 'D'

[*See* Rule 5 (2)]

(Form of Registration)

PHOTO

1. Name of Applicant (in full)
2. Full Address
3. Father's name in full (in case of firm, give names and address of partners and person holding powers of attorney to act on behalf of the firm.)
4. Profession of the Dealer ..
5. Specific place or places of business ..
6. Specific purpose for which Registration is granted ..
7. Name of Mineral/Ore covered under the licence
8. Challan No. Showing payment of application fee ..
9. Challan No. Showing payment of security deposit.
10. Name and address of persons/firms from whom the Mineral/Ores will be purchased/Procured.
11. Period of Registration ..
12. If it is case of renewal the number and date of grant of the original Registration.
13. No. and date of application for this Registration

Date of Grant :

Signature of the Competent Authority
to grant licence with designation.

FORM 'E'

[*See* Rule 6]

Transit Pass

Trade, Commerce and Mining Department

Government of Maharashtra

Transit Pass Book No. .... Transit Pass/S. No. ....

1. Name and address of the consigner (holder of ML/Mineral dealer's licence)
2. Name and Address of Consigner ..
3. Name of Mineral ..
4. Quantity (Weight/Volume) ..
5. Approximate value of Mineral being carried ..
6. Date and Time of Despatch ..
7. (i) Mode of Transport ..

   (ii) Carrier Registration No. ..
8. Name and Address of Vehicle Driver ..

Signature
with date (a) Consigner.

Signature
with date (b) driver.

Signature and Seal of
issuing Authority.

Signature and Designation
of checking authority.

Note.—(1) No over writing should be done.

(2) The original copy and the book has to be returned to the concerned authority after the book is exhausted.

(3) The vehicle driver shall carry two copies of the transit pass during transit.

FORM 'F'

[*See* Rule 7 (*ii*)]

Amount of Ores/Minerals

(To be maintained daily)

1. Name of the Dealer ..
2. Full Address ..
3. No. and Date of Registration ..
4. Period of Registration ..
5. Name of Mineral/Ore ..
6. Place of Business ..
7. Name of District Mining Officer under whose Jurisdiction the Mineral/Ore is stores.

Name of Month and Year	Date	Gradewise opening balance of Mineral/ Ore at the store factory (In Tonnes)	Gradewise quantity of Ore/ Mineral received (In Tonnes)	Sources of receipt	Total stock of Ore/ Mineral (In Tonnes)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

Gradewise quantity of Ores/Minerals consumed sold/despatched for processing	Details of despatches with T. P. Nos. and date	Gradewise closing balance of Ore/Minerals at the store or factory site	Remarks
(7)	(8)	(9)	(10)

Signature of the Dealer

FORM ' G '

[*See* Rule 7 (*iii*)]

Account of Ores/Minerals Fed to Plant and their Recovery

(To be maintained daily)

1. Name of the Dealer ..
2. Full Address ..
3. No. and Date of Registration ..
4. Period of Registration ..
5. Name of Mineral/Ore ..
6. Name of the Plant/Factory ..
7. ·Postal Address of the Factory ..
8. Name of District Mining Officer under whose Jurisdiction the Mineral/Ore is stored.

Name of Month and Year (1)	Date (2)	Opening balance of Mineral/Ore at the Plant/ Crude beneficiated (3)	Quantity of Mineral/Ore received at plant (4)

Quantity of Ore/Mineral recovered before beneficiation (5)	Quantity of Ore/Mineral recovered after beneficiation (6)	Closing balance of Ore/ Mineral at the Plant/Crude beneficiated (7)	Remarks (8)

Date of Submission of the Return

Signature of the Licensee

FORM 'H'

[*See* Rule 7 (*vi*)]

Account of Ores/Minerals Fed to Plant and their Recovery

(To be maintained daily)

1. Name of the Permit Holder ..
2. Address in full ..
3. Date of permit ..
4. Period of permit ..
5. Name of Mineral/Ore to be transported ..
6. Place from which Ore/Mineral is transported
7. Total amount of Mineral/Ore to be transported
8. Name of District Mining Officer having Jurisdiction over the Mineral/Ore

Name of Month and Year (1)	Date (2)	Opening stock of Ore/ Mineral to be transported (3)	Quantity of Ore/Mineral transported (4)

No. of supporting Transit passes (5)	Destination to which Ore/Mineral is transported (6)	Closing stock of Ore/Mineral to be transported (7)	Remarks (8)

FORM 'I'

[*See* Rule 9 (*3*)]

PHOTO

1. Name of the Officer seizing the property ..
2. Designation and Address of the Officer ..
3. Details of property seized—
   (a) Place of seizure with date and time ..
   (b) Description of each property ..
4. Rule under which property is seized ..
5. Name and Address of person from whom the property is seized.
6. Name and Address of any other claimant for the seized property.
7. Details of ' Seal ' given on the seized property
8. Name and Address of person under whose custody the seized property has been kept.
9. Signature of the custodian ..
10. Approximate value of the seized property ..
11. Remarks ..
12. Name and Address of the witnesses with their signatures—
    (i)
    (ii)

Date :

Signature of officer seizing the property with designation and address.

FORM 'J'

[*See* Rule 11 (*1*)]

Form of Appeal

PHOTO

1. Name of the Applicant/Appellant in full ..
2. Address ..
3. Father's name (in case of firm, give names and address of partners and person holding powers of attorney to act on behalf of the firm).
4. No. and date of order of competent authority against which appeal is preferred.
5. Ground of appeal ..
6. Evidence of payment of fee for appeal ..
7. In case of appeal preferred after 30 days of order the reasons of delay.
8. Whether the appellant desires to be heard in person or through pleader.
9. Any additional information the appellant desires to furnish.

Date of filing the appeal petition :

Signature of the Appellant.

FORM 'K'

[*See* Rule 12]

1. Name of Applicant ..
2. Address ..
3. Father's name (in case of firm, give names and address of partners and person holding powers of attorney to act on behalf of the firm).
4. No. and date of order of appellate authority against which application is filed.
5. Ground of revision ..
6. Evidence of payment of fee for application ..
7. No. and date of order by competent authority against which revision is preferred.
8. Any additional information the revisionist desires to furnish.

Date :

Signature of the Appelicant.

FORM ' L '

[*See* Rule 9 (*4*) (*a*)]

To,

M/s.

Address

Sir/Madam,

Take notice that the following properties which were involved in an offence committed under the Maharashtra Mineral (Prevention of Illegal Mining Transportation and Storage) Rules, 2001 on .... and seized by Shri .... (Designation) ....at.................. .... will be confiscated by

(Place of occurence of offence)

the undersigned.

You are hereby informed that you may, submit a written representation and the request for a personal hearing within 3 days from the date of issue of this notice, failing which the matter will be decided exparte.

Date :

Signature of the Competent Authority,
with Designation.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

J. P. DANGE,
Secretary to Government.

महाराष्ट्र शासन

प्रमुख खनिजासंबंधात खनिज सवलत प्रस्तावांची परिपूर्ण छाननी करण्यासाठी जिल्हास्तरावर सल्लागार समिती गठीत करण्याबाबत.

उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
शासन निर्णय क्रमांक - एमएमजी-१०१०/प्र.क्र. ३३५६/उद्योग-९
दिनांक- २७ सप्टेंबर, २०११

प्रस्तावना-

प्रमुख खनिजासंदर्भात पूर्व पहाणी, पूर्वेक्षण अनुज्ञप्ती व खाणपट्टा अशा खनिकर्म सवलती शासनाव्दारे मंजूर करण्यात येतात. त्यासाठी विविध जिल्ह्यातून प्रस्ताव शासनाला प्राप्त होत असतात. त्याच प्रमाणे परवानगी दिलेल्या खनिकर्म प्रकल्पांच्या बाबतीत जिल्ह्यामध्ये विविध प्रश्न उपस्थित होत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. शक्य असेल त्याठिकाणी स्थानिक स्तरावर अशा प्रश्नाचे निराकरण करुन शासनाकडे प्रस्ताव सादर करण्यापूर्वी अशा प्रस्तावांची परिपूर्ण छाननी करुन त्याबाबत शासनाला सल्ला देण्यासाठी एक समिती गठीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय- विविध जिल्ह्यातून प्रमुख खनिजासंदर्भात प्राप्त होणा-या खनिज सवलत प्रस्तावांची परिपूर्ण छाननी करुन शासनाला सल्ला देण्यासाठी खाली नमूद केल्याप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	सदस्य	पदनाम
१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय यांचे प्रतिनिधी.	सदस्य
३.	महाराष्ट्र प्रदुषण मंडळाचे संबंधित अधिकारी	सदस्य
४.	प्रादेशिक परिवहन अधिकारी	सदस्य
५.	संबंधित तहसिलदार	सदस्य
६.	उप वन संरक्षक	सदस्य
७.	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	सदस्य सचिव

कार्यकक्षा- खनिज सवलतीसाठी अधिसूचनेपूर्वी व अधिसूचनेनंतर प्राप्त झालेल्या अर्जातील आवेदित क्षेत्राची

१. क्षेत्रातील मानव निर्मित वा नैसर्गिक वैशिष्ट्ये
२. यापूर्वी त्याच क्षेत्रावर खनिज सवलत देण्यात आली आहे किंवा कसे
३. हक्कनोंद अभिलेखातील नोंदी व्यतिरिक्त वन विभागाकडून वन संवर्धन अधिनियम लागू होतो किंवा कसे याची खातरजमा

E:\N.Dhaigude\MMG\CR 3356_samiti.doc

४. आवेदित क्षेत्राची पर्यावरणदृष्ट्या संवेदनशीलता
५. सवलत मंजूरीबाबत स्थानिक जनतेचा कल
६. उत्खननानंतर खनिज वाहतूकीमुळे गावातील वाहतूक वर्दळ वा अपघात टाळून वाहतूक व्यवस्था करण्याची शक्यता
७. उत्खननामुळे भूगर्भातील पाणी, पिण्याचे पाणी व पाण्याची पातळी यावरील परिणाम
८. धार्मिक स्थळे, इनाम जमिनी इत्यादी

या मुद्यांच्या आधारे परिपूर्ण छाननी करून शासनाला सल्ला देणे.

समितीचा सल्ला समाविष्ठ नसलेले खनिज सवलतींचे प्रस्ताव शासनस्तरावर विचारात घेतले जाणार नाहीत.

समितीची बैठक - अधिसूचनेपूर्वी वा अधिसूचनेनंतर खनिज सवलतीचे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर आवश्यकते नुसार तथापि, २ महिन्यातून एकदा समितीची बैठक घेण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(व.शं.कुलकर्णी)
शासनाचे अवर सचिव

प्रत-

अपर मुख्य सचिव (वने) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव (पर्यावरण) पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव (परिवहन) गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा.राज्यमंत्री (खनिकर्म) यांचे खाजगी सचिव
प्रधान सचिव (उद्योग व खनिकर्म) यांचे स्वीय सहाय्यक
मुख्य वन संरक्षक , नागपूर
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर
सदस्य सचिव , महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ
परिवहन आयुक्त महाराष्ट्र राज्य मुंबई
सर्व जिल्हाधिकारी

त्यांना विनंती करण्यात येते की, जिल्हास्तरावरील सर्व संबंधितांना शासन निर्णयाची प्रत उपलब्ध करून द्यावी.

(व.शं.कुलकर्णी)
शासनाचे अवर सचिव

महाराष्ट्र शासन

राज्यातील खनिजांचे अवैध उत्खननास प्रतिबंध करण्यासाठी समित्यांची स्थापना

५६२
५-८-२०१०

उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्र.एमएनजी-१००५/प्र.क्र.८६७/उद्योग-९
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक-२७ जुलै, २०१०.

प्रस्तावना-

राज्यातील खनिजांच्या अवैध उत्खननास प्रतिबंध करणारी यंत्रणा प्रभावी करण्यासाठी राज्य व जिल्हा स्तरावर समित्या गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

खनिजांचे अवैध उत्खननसंबंधी बाबींचा आढावा घेणे, उपाय योजना आखणे व अवैध उत्खनन प्रकरणी कार्यवाही करण्यासाठी सर्व संबधित विभागांचे सहकार्य तत्परतेने मिळण्याच्या दृष्टीने तसेच समन्वय साधण्याच्या दृष्टीने खाली नमूद केल्याप्रमाणे समित्या गठीत करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

राज्यस्तरीय समिती

समितीची रचना-

१.	मुख्य सचिव	अध्यक्ष
२.	प्रधान सचिव (खनिकर्म)	सदस्य
३.	सचिव (पर्यावरण)	सदस्य
४.	पोलीस महासंचालक, मुंबई	सदस्य
५.	परिवहन आयुक्त मुंबई	सदस्य
६.	प्रधान मुख्य वन संरक्षक महाराष्ट्र राज्य	सदस्य
७.	इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स नागपूर /गोवा यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
८.	संचालक,भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय महाराष्ट्र	सदस्य सचिव / नियंत्रक

राज्य स्तरीय समितीची कार्ये -

१) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय महाराष्ट्र यांनी गठीत केलेल्या राज्यस्तरीय / प्रादेशिक आणि जिल्हास्तरावरील दक्षता पथकांनी तसेच उपसंचालक भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय व वन अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रात अवैध खाणकाम रोखण्यासाठी केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घेणे.

२) इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स तसेच अन्य प्राधिकरणाव्दारे निदर्शनास आलेल्या अवैध खाणकाम प्रकरणाबाबतचा आढावा घेणे, संनियंत्रण करणे व उपाययोजना आखणे.

३) संबधित विभागाकडून आपेक्षित कार्यवाहीबाबत समन्वय व सुसूत्रता आणणे.

४) अवैध खाणकामाशी संबंधित राज्य / केंद्र शासनाने संदर्भित केलेल्या प्रकरणी कार्यवाहीचा आढावा घेणे.

५) केंद्र / राज्य शासनास सादर करावयाच्या शिफारशी आणि केलेल्या कार्यवाहीच्या माहितीस मान्यता देणे.

राज्यस्तरीय समितीची बैठक प्रत्येक चौमाहीत किमान एक वेळा घेण्यात येईल.

जिल्हास्तरीय समिती

समितीची रचना

१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा पोलीस अधीक्षक किंवा त्यांचे प्रतिनीधी	सदस्य
३.	संबंधित उपजिल्हाधिकारी	सदस्य
४.	जिल्हा परिवहन अधिकारी	सदस्य
५.	जिल्हा वन अधिकारी	सदस्य
६.	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	सदस्य सचिव

समितीची कार्ये-

१) आपल्या कार्यक्षेत्रातील निदर्शनास आलेल्या अवैध खाणकाम प्रकरणी समन्वयाने कार्यवाही करणे.

२) अवैध खाणकाम रोखण्यासाठी आवश्यक उपाययोजना करणे.

३) अवैध उत्खनन व वाहतूक याला आळा घालण्यासाठी अचानक तपासणी करणे.

४) अवैध खाणकाम प्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीची माहीती राज्यस्तरीय समितीस सादर करणे.

५) कार्यवाही करण्यात अडचणी आल्यास त्या राज्यस्तरीय समितीच्या निदर्शनास आणणे.

राज्य स्तरीय समितीची बैठक दोन महिन्यातून किमान एकदा घेण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(य.शं.कुलकर्णी)
शासनाचे अवर सचिव

प्रत-

अपर मुख्य सचिव (वने) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
अपर मुख्य सचिव (गृह) गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
प्रधान सचिव (उद्योग व खनिकर्म) उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२
प्रधान सचिव (पर्यावरण) पर्यावरण विभाग
पोलीस महासंचालक, मुंबई
परिवहन आयुक्त मुंबई
प्रधान मुख्य वन संरक्षक नागपूर
इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स नागपूर
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर
उपसंचालक, संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर / चंद्रपूर / कोल्हापूर व औरंगाबाद
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक
सर्व जिल्हा खनिकर्म अधिकारी
सर्व जिल्हा परिवहन अधिकारी.

रा-२०२५-१३.

DIRECTOR OF GEOLOGY AND MINING
GOVT. OF MAHARASHTRA
NAGPUR

-OFFICE ORDERS-

No STC-911/2009/3979 - Nagpur Dt. 30/12/2009

In order to effective prevention of illegal mining excavation, Transportation and storage of mineral in the state, this office constitute Flying Squad at regional level and district level as follows.

A) State level Flying Squad (Head Office)

1) Dy. Director	- Chief of the Squad
2) Senior Geologist / Geologist	- Member
3) Mines Inspector / Senior Clerk	- Assistant
4) Geographical information Asst. (Surveyor)	- Assistant
5) Class IV employee	- Assistant

B) Regional level Flying Squad (Regional Office)

1) Sr. Dy. Director / Dy. Director / Senior Geologist	- Chief of the Squad
2) Geologist / Junior Geologist	- Member
3) Mines Inspector / Senior Clerk	- Assistant
4) Geographical information Asst. (Surveyor)	- Assistant
5) Class IV employee	- Assistant

C) District Level Flying Squad (District Office)

1) District Mining Officer	- Chief of the Squad
2) Representative of divisional Tahsildar Office	- Member
3) Royalty Inspector / Clerk	- Assistant

Work To Be Carried Out By Flying Squad

1) To pay Surprise visit to mining leases and mineral bearing area to detect illegal mining activities and to take necessary action against them as per existing rule.
2) To detect the illegal transportation of mineral and take necessary action against them..
3) To pay surprise visit to dealers permit areas and take necessary action against illegal cases of mineral if observed.

4) To Submit the report of action taken to the state level committee through Director, Directorate of geology and Mining Govt. of Maharashtra Nagpur
5) Flying squad take to necessary help from others department like Revenue, Forest, Police, Transport and etc. as and when necessary.

The flying squad should pay surprise visit at least 4 times in a month.

-Sd-
(V. S. Sawakhande)
Director,
Geology and Mining,
Govt. of Maharashtra, Nagpur

Copy Submitted For Information

1) The Principal Secretary (Industries) Industries, energy and Labour Dept. Mantralaya Mumbai-32
2) All District Collector.

Copy forwarded for necessary action

1) Sr. Dy. Director, Chandrapur / Nagpur
2) Dy. Director Kolhapur / Aurangabad / Head office Nagpur
3) All District Mining Officers.

(Draft Approved By DGM)

-Sd-
For Director
Directorate of Geology and Mining
Maharashtra, Nagpur

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, नागपूर

"कार्यालयीन आदेश"

क्रमांक एसटीसी-९११/२००९/३६८६ २००९ नागपूर, दिनांक : 30 DEC 2009

राज्यातील खनिजांचे अवैध उत्खनन, वाहतूक व साठवणुक यावर प्रभाविपणे प्रतिबंध करण्यासाठी प्रमुख कार्यालय, प्रादेशिक कार्यालये व जिल्हास्तरावर खाली दर्शविल्याप्रमाणे दक्षता पथके (Flying squads) गठीत करण्यात येत आहेत.

अ) **राज्यस्तरीय दक्षता पथक (प्रमुख कार्यालय)**

१	उपसंचालक	:	पथक प्रमुख
२.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक / भूवैज्ञानिक	:	सदस्य
३.	खाण निरीक्षक / वरिष्ठ लिपीक	:	सहायक
४.	भौगोलिक माहीती प्रणाली सहायक (सर्वेक्षक)	:	सहायक
५.	चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी	:	सहायक

ब) **प्रादेशिक कार्यालयांतर्गत दक्षता पथक**

१.	वरिष्ठ उपसंचालक / उपसंचालक / वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	:	पथक प्रमुख
२.	भूवैज्ञानिक / कनिष्ठ भूवैज्ञानिक	:	सदस्य
३.	खाण निरिक्षक / वरिष्ठ लिपीक	:	सहायक
४.	भौगोलिक माहीती प्रणाली सहायक (सर्वेक्षक)	:	सहायक
५.	चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी	:	सहायक

क) **जिल्हास्तरीय दक्षता पथक**

१.	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	:	पथक प्रमुख
२.	उपविभागीय अधिकारी / तहसिलदार यांचे प्रतिनिधी	:	सदस्य
३.	रॉयल्टी निरीक्षक / अव्वल कारकुन	:	सहायक

दक्षता पथकांची कार्ये :

१) आपल्या कार्यक्षेत्रात खाणींची व खनिजयुक्त क्षेत्रांची आकस्मिक तपासणी करुन अवैध प्रकरणांचा शोध घेणे व प्रचलित नियमानुसार कार्यवाही करणे.

२) अवैध खनिज वाहतुकीचा शोध घेण्याच्या दृष्टीने तपासणी करुन प्रचलीत नियमानुसार कार्यवाही करणे

३) खनिज वितरक परवाना क्षेत्रांना आकस्मिक भेटी देवून तपासणी करणे व अवैध प्रकरणी कार्यवाही करणे

४) केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल संचालक भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र शासन नागपूर यांचे मार्फत राज्यस्तरीय समितीला सादर करणे.

उपरोक्त दर्शविल्याप्रमाणे कार्यवाही करतांना आवश्यकतेनुसार महसूल विभाग, वन विभाग, पोलीस विभाग, परिवहन विभाग इत्यादी विभागांची मदत दक्षता पथकाद्वारे घेण्यात येईल.

सदर दक्षता पथके दर महिन्यातून किमान चारवेळा आकस्मिक तपासण्या करतील.

स्वा/-

(वि.शं.सवाखंडे)
संचालक
भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,नागपूर

प्रत

१) मा.प्रधान सचिव (उद्योग) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२. यांना माहीती करीता सादर.
२) जिल्हाधिकारी - सर्व - यांना माहीती तथा उचित कार्यवाहीस्तव सादर.
३) वरिष्ठ उपसंचालक, चंद्रपूर / नागपूर यांना उचित कार्यवाहीस्तव अग्रेषीत
४) उपसंचालक, कोल्हापूर / औरंगाबाद / प्रमुख कार्यालय नागपूर यांना उचित कार्यवाहीस्तव अग्रेषित
५) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी - सर्व - यांना माहीती तथा उचित कार्यवाहीस्तव अग्रेषीत.

मा.संचालकांनी मान्य केलेला प्रारूप

संचालकाकरीता
भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,नागपूर

निर्गमित केले
दिनांक 30 DEC 2009
दाखल लिपिकाची सही

(Translated Copy)

Constitution of State level Coordination and High power Committee

Government of Maharashtra
Industries, Energy and Labour Department
Government Resolution No. MNG-1009/C.No. 2942/Ind-9,
Mantralaya, Mumbai-32
Dated 30.03.2010

Preface-

To reduce the delays in granting of major mineral concessions at different levels and to bring about coordination between various departments involved in the process and to control and monitor the process of necessary clearances, the Government has resolved as follows :

Government Resolution:-

To reduce the delays in granting mineral concession for major minerals and to coordinate and monitor the process, State level coordination and empowered committee is being constituted . The committee shall comprise the following members.

1.	Chief Secretary	Chairman
2.	Principal Secretary (Industries & Mining)	Member
3.	Additional Chief Secretary (Revenue) (Revenue & forest Department)	Member
4.	Additional Chief Secretary (Forest) (Revenue & forest Department)	Member
5.	Secretary (Environment) Environment Department	Member
6.	Director, Directorate of Geology and Mining, Nagpur	Member Secretary

Ambit:-

1) To coordinate with the Revenue Department regarding availability of mineral areas with respect to mineral concessions.
2) To review case wise the progress of the clearances required to be taken by mineral concession holder from the Ministry of Environment and forest.

8/6

3) To maintain coordination amongst various Departments of state Government from which the mineral concession holder is required to obtain NOC / permissions.

4) To suggest measures for reducing delays in deciding mineral concessions and review the pendency.

Procedure: - The committee shall meet possibly once in every three months. The committee will review the work done according to the decision taken by it. The Member Secretary would inform the Central Coordination and Empowered Committee about the proceeding of the committee.

By order and in the name of
Governor of Maharashtra.

Sd/-
Kishor Kadam,
Deputy Secretary,
Government of Maharashtra.

Translated copy)

GOVT. OF MAHARASHTRA

Formulation of State level Committee
For prevention of Illegal Mining

Industries, Energy & Labour Department
Govt. Resolution No.MNG-1005/CN 867/Ind-9
Mantralaya, Mumbai – 400032
Dated – 27th July 2010

PREAMBLE

The formulation of State and district level committees for effective monitoring of illegal mining of minerals in the State was under active consideration of the Government.

Government Resolution :

To review the issues related with illegal mining, levies, plans and to take concerted action against illegal mining and attain coordination amongst various departments, the government resolves to constitute the following committees.

State level committee :

Structure of Committee

1.	Chief Secretary	Chairman
2.	Principal Secretary (Mining)	Member
3.	Secretary (Environment)	Member
4.	Inspector General of Police Mumbai	Member
5.	Transport Commissioner Mumbai	Member
6.	Chief Conservator of Forest, Govt. of Maharashtra	Member
7.	Representative of Indian Bureau of Mines Nagpur/ Goa	Member
8.	Director, Directorate of Geology and Mining, Govt. of Maharashtra	Member Secretary

Ambit of State Level Committee

1. The committee will take review of the work done by state level. Regional level and District level flying squad formulated by Director, Directorate of Geology and Mining Maharashtra and also action taken by Dy. Director Directorate of Geology and Mining and Forest Officers under their jurisdiction with regards to prevention of illegal mining.
2. To take review, monitor to prepare action plan with regards to cases brought to notice by Indian Bureau of Mines and other authorities.
3. To bring co-ordination and simplification in expected action of concerned department.
4. To take review of action taken on the cases of illegal mining referred by State/Central government.
5. To give approval to information about action taken and recommendations to be submitted to Central / State Government.

   The meeting of State Level Committee shall be convene once in every four months.

District level Committee

Structure of Committee

1.	Collector	Chairman
2.	Superintendent of Police or his representative	Member
3.	Concerned Dy. Collector	Member
4.	District Transport Officer	Member
5.	District Forest Officer	Member
6.	District Mining Officer	Member Secretary

Work of Committee

1. To take action with regards to illegal mining cases observed under their jurisdiction by co-ordination.
2. To prepare action plan to prevent illegal mining.
3. To take up surprise checking to curb illegal mining and transport.
4. To submit information to state level committee with regards to cases of illegal mining.

5. In case any difficulties arises for taking action, same shall be brought to the notice of state level committee.

Committee meeting shall be convened once in two months.

By the order and in the name of Governor of Maharashtra.

(V.S.Kulkarni)
Under Secretary to Govt.

Copy :

1. Additional Chief Secretary (Forest) Revenue & Forest Dept.,Mantralaya, Mumbai- 32
2. Additional Chief Secretary (Revenue) Revenue & Forest Dept. Mantralaya Mumbai – 32
3. Additional Chief Secretary (Home) Home Dept. Mantralaya Mumbai – 32
4. Principal Secretary (Industries & Mining) Industries, Energy & Labour Dept. Mantralaya, Mumbai – 32
5. Inspector General of Police, Mumbai
6. Chief Conservator of Forest, Nagpur
7. Indian Bureau of Mines, Nagpur
8. Director, Directorate of Geology & Mining, Nagpur.
9. Deputy Director, Directorate of Geology & Mining/Chandrapur [illegible] & [illegible]
10. All Collectors
11. All Superintendent of Police
12. All District Mining Officers
13. All District Transport Officers

प्रमुख खनिजाच्या खनिज
सवलतींसंदर्भात राज्यस्तरीय समन्वय
तथा उच्चाधिकार समिती गठीत करणे

२३१०
दिनांक - १३-४-२०१०

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्र. एमएनजी-१००९/ प्र.क्र.२९४२/उ-९
मंत्रालय मुंबई-३२
दिनांक- ३०.०३.२०१०

प्रस्तावना-

प्रमुख खनिजासंदर्भातील खनिज सवलती मंजूर करतांना विविध स्तरावर लागणारा कालावधी कमी करण्याच्या दृष्टीने विविध विभागात समन्वय साधणे आणि विविध पूर्वपरवानगी देण्याच्या कार्यपध्दतीचे संनियत्रण करण्यासाठी शासनाने पुढील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय-

प्रमुख खनिजासंदर्भातील खनिज सवलती मंजूर करण्यातील कालावधी कमी करणे व या कार्य पध्दतीचे संनियत्रण करण्यासाठी राज्यस्तरीय समन्वय व उच्चाधिकार समिती गठीत करण्यात येत आहे. या समितीत पुढील सदस्यांचा समावेश राहील.

१.	मुख्य सचिव	अध्यक्ष
२.	प्रधान सचिव-(उद्योग व खनिकर्म)	सदस्य
३.	अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग	सदस्य
४.	अपर मुख्य सचिव (वने) महसूल व वन विभाग	सदस्य
५.	सचिव (पर्यावरण), पर्यावरण विभाग	सदस्य
६.	संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय नागपूर	सदस्य सचिव

कार्यकक्षा-

१) खनिज सवलतींसाठी क्षेत्र उपलब्धतेसंदर्भात महसूल विभागाशी समन्वय साधणे.

२) केंद्रीय वन व पर्यावरण मंत्रालयाकडून खनिज सवलत धारकाला घ्याव्या लागणा-या पूर्वपरवानगीबाबत प्रकरण निहाय प्रगतीचा आढावा घेणे.

३) राज्य शासनाच्या स्तरावरुन खनिज सवलत धारकाला घ्याव्या लागणा-या ना हरकत प्रमाणपत्रे / परवानगी यासाठी विविध विभागांतर्गत समन्वये साधणे.

४) खनिज सवलत मंजूरीतील विविध स्तरावरील लागणारा कालावधी कमी करण्यासाठी उपाय सुचविणे,प्रलंबित प्रकरणाचा आढावा घेणे.

कार्यपध्दती- समितीची बैठक शक्यतो प्रत्येक तीन महिन्यातून एकदा होईल. समितीने घेतलेल्या निर्णयानुसार करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचाआढावा समितीने घ्यावा. समितीने केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल केंद्रीय समन्वय तथा उच्चाधिकार समितीला सदस्य सचिवांनी सादर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावांने,

(किशोर कदम)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

मा. मुख्य सचिव,महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय मुंबई ३२
अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग मंत्रालय मुंबई ३२
अपर मुख्य सचिव (वने) महसूल व वन विभाग मंत्रालय मुंबई-३२
प्रधान सचिव (उद्योग व खनिकर्म) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग मंत्रालय, मुंबई.
सचिव (पर्यावरण) पर्यावरण विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय नागपूर
मा.मुख्यमंत्री यांचे उपसचिव मंत्रालय मुंबई-३२
मा.राज्यमंत्री खनिकर्म यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय मुंबई -३२
मा.मुख्य सचिवांचे कार्यालय मंत्रालय मुंबई -३२
निवड नस्ती कार्यासन उद्योग -९

महाराष्ट्र शासन

५६२
५.८.२०१०

राज्यातील खनिजांचे अवैध उत्खननास प्रतिबंध करण्यासाठी समित्यांची स्थापना

उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्र.एमएमजी-१००५/प्र.क्र.८६७/उद्योग-९
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक-२७ जुलै, २०१०.

प्रस्तावना-

राज्यातील खनिजांच्या अवैध उत्खननास प्रतिबंध करणारी यंत्रणा प्रभावी करण्यासाठी राज्य व जिल्हा स्तरावर समित्या गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

खनिजांचे अवैध उत्खननसंबंधी बाबींचा आढावा घेणे, उपाय योजना आखणे व अवैध उत्खनन प्रकरणी कार्यवाही करण्यासाठी सर्व संबधित विभागांचे सहकार्य तत्परतेने मिळण्याच्या दृष्टीने तसेच समन्वय साधण्याच्या दृष्टीने खाली नमूद केल्याप्रमाणे समित्या गठीत करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

राज्यस्तरीय समिती

समितीची रचना-

१.	मुख्य सचिव	अध्यक्ष
२.	प्रधान सचिव (खनिकर्म)	सदस्य
३.	सचिव (पर्यावरण)	सदस्य
४.	पोलीस महासंचालक, मुंबई	सदस्य
५.	परिवहन आयुक्त मुंबई	सदस्य
६.	प्रधान मुख्य वन संरक्षक महाराष्ट्र राज्य	सदस्य
७.	इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स नागपूर /गोवा यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
८.	संचालक,भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय महाराष्ट्र	सदस्य सचिव / नियंत्रक

राज्य स्तरीय समितीची कार्ये -

१) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय महाराष्ट्र यांनी गठीत केलेल्या राज्यस्तरीय / प्रादेशिक आणि जिल्हास्तरावरील दक्षता पथकांनी तसेच उपसंचालक भूविज्ञान व [illegible] रोखण्यासाठी केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घेणे.

२) इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स तसेच अन्य प्राधिकरणाव्दारे निदर्शनास आलेल्या अवैध खाणकाम प्रकरणाबाबतचा आढावा घेणे, संनियंत्रण करणे व उपाययोजना आखणे.

३) संबधित विभागाकडून आपेक्षित कार्यवाहीबाबत समन्वय व सुसूत्रता आणणे.

४) अवैध खाणकामाशी संबंधित राज्य / केंद्र शासनाने संदर्भित केलेल्या प्रकरणी कार्यवाहीचा आढावा घेणे.

५) केंद्र / राज्य शासनास सादर करावयाच्या शिफारशी आणि केलेल्या कार्यवाहीच्या माहितीस मान्यता देणे.

राज्यस्तरीय समितीची बैठक प्रत्येक त्रैमासीत किमान एक वेळा घेण्यात येईल.

जिल्हास्तरीय समिती

समितीची रचना

१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा पोलीस अधीक्षक किंवा त्यांचे प्रतिनीधी	सदस्य
३.	संबंधित उपजिल्हाधिकारी	सदस्य
४.	जिल्हा परिवहन अधिकारी	सदस्य
५.	जिल्हा वन अधिकारी	सदस्य
६.	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	सदस्य सचिव

समितीची कार्ये-

१) आपल्या कार्यक्षेत्रातील निदर्शनास आलेल्या अवैध खाणकाम प्रकरणी समन्वयाने कार्यवाही करणे.

२) अवैध खाणकाम रोखण्यासाठी आवश्यक उपाययोजना करणे.

३) अवैध उत्खनन व वाहतूक याला आळा घालण्यासाठी अचानक तपासणी करणे.

४) अवैध खाणकाम प्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीची माहिती राज्यस्तरीय समितीस सादर करणे.

५) कार्यवाही करण्यात अडचणी आल्यास त्या राज्यस्तरीय समितीच्या निदर्शनास आणणे.

राज्य स्तरीय समितीची बैठक दोन महिन्यातून किमान एकदा घेण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(व.शं.कुलकर्णी)
शासनाचे अवर सचिव

प्रत-

अपर मुख्य सचिव (वने) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
अपर मुख्य सचिव (गृह) गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
प्रधान सचिव (उद्योग व खनिकर्म) उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२
प्रधान सचिव (पर्यावरण) पर्यावरण विभाग
पोलीस महासंचालक, मुंबई
परिवहन आयुक्त मुंबई
प्रधान मुख्य वन संरक्षक नागपूर
इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स नागपूर
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर
उपसंचालक, संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर / चंद्रपूर / कोल्हापूर व औरंगाबाद
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक
सर्व जिल्हा खनिकर्म अधिकारी
सर्व जिल्हा परिवहन अधिकारी.

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, नागपूर

"कार्यालयीन आदेश"

क्रमांक एसटीसी-१११/२००९/ ३५८५ नागपूर, दिनांक : 30 DEC 2009

राज्यातील खनिजांचे अवैध उत्खनन, वाहतूक व साठवणूक यावर प्रभाविपणे प्रतिबंध करण्यासाठी प्रमुख कार्यालय, प्रादेशिक कार्यालये व जिल्हास्तरावर खाली दर्शविल्याप्रमाणे दक्षता पथके (Flying squads) गठीत करण्यात येत आहेत.

अ) **राज्यस्तरीय दक्षता पथक (प्रमुख कार्यालय)**

१	उपसंचालक	:	पथक प्रमुख
२.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक / भूवैज्ञानिक	:	सदस्य
३.	खाण निरीक्षक / वरिष्ठ लिपीक	:	सहायक
४.	भौगोलिक माहिती प्रणाली सहायक (सर्वेक्षक)	:	सहायक
५.	चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी	:	सहायक

ब) **प्रादेशिक कार्यालयांतर्गत दक्षता पथक**

१.	वरिष्ठ उपसंचालक / उपसंचालक / वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	:	पथक प्रमुख
२.	भूवैज्ञानिक / कनिष्ठ भूवैज्ञानिक	:	सदस्य
३.	खाण निरिक्षक / वरिष्ठ लिपीक	:	सहायक
४.	भौगोलिक माहिती प्रणाली सहायक (सर्वेक्षक)	:	सहायक
५.	चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी	:	सहायक

क) **जिल्हास्तरीय दक्षता पथक**

१.	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	:	पथक प्रमुख
२.	उपविभागीय अधिकारी / तहसिलदार यांचे प्रतिनिधी	:	सदस्य
३.	रॉयल्टी निरीक्षक / अव्वल कारकून	:	सहायक

दक्षता पथकाचा काम :

१) आपल्या कार्यक्षेत्रात खाणींचे व खनिजयुक्त क्षेत्रांची आकस्मिक तपासणी करुन अवैध प्रकरणांचा शोध घेणे व प्रचलित नियमानुसार कार्यवाही करणे.

२) अवैध खनिज वाहतुकीचा शोध घेण्याच्या दृष्टीने तपासणी करुन प्रचलित नियमानुसार कार्यवाही करणे.

३) खनिज वितरक परवाना धारकांना आकस्मिक भेटी देऊन तपासणी करणे व अवैध प्रकरणी कार्यवाही करणे.

४) केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र शासन नागपूर यांचे मार्फत राज्यस्तरीय समितीला सादर करणे.

उपरोक्त दर्शविल्याप्रमाणे कार्यवाही करतांना आवश्यकतेनुसार महसूल विभाग, वन विभाग, पोलीस विभाग, परिवहन विभाग इत्यादी विभागांची मदत दक्षता पथकाद्वारे घेण्यात येईल.

सदर दक्षता पथके दर महिन्यातून किमान चारवेळा आकस्मिक तपासण्या करतील.

स्वा/-

(वि.शं.लपालखडे)

संचालक

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,

महाराष्ट्र शासन,नागपूर

प्रत :

१) मा.प्रधान सचिव (उद्योग) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२, यांना माहीती करीता सादर.

२) जिल्हाधिकारी - - - - यांना माहीती तथा उचित कार्यवाहीस्तव सादर.

३) वरिष्ठ उपसंचालक, चंद्रपूर / नागपूर यांना उचित कार्यवाहीस्तव अग्रेषीत

४) उपसंचालक, कोल्हापूर / औरंगाबाद / प्रमुख कार्यालय नागपूर यांना उचित कार्यवाहीस्तव अग्रेषित

५) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी - - - - यांना माहीती तथा उचित कार्यवाहीस्तव अग्रेषीत.

मा.संचालकांनी मान्य केलेला प्रारुप

संचालकाकरीता

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,

महाराष्ट्र शासन,नागपूर

निर्गमित केले

दिनांक 30 DEC 2009

शाखा लिपिकाची सही

महाराष्ट्र शासन

राज्यातील खनिजांचे अवैध उत्खननास प्रतिबंध करण्यासाठी समित्यांची स्थापना

४६२
५-८.२०१०

उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्र.एमएनजी-१००५/प्र.क्र.८६७/उद्योग-९
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक-२७ जुलै, २०१०.

प्रस्तावना-

राज्यातील खनिजांच्या अवैध उत्खननास प्रतिबंध करणारी यंत्रणा प्रभावी करण्यासाठी राज्य व जिल्हा स्तरावर समित्या गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

खनिजांचे अवैध उत्खननसंबंधी बाबींचा आढावा घेणे, उपाय योजना आखणे व अवैध उत्खनन प्रकरणी कार्यवाही करण्यासाठी सर्व संबधित विभागांचे सहकार्य तत्परतेने मिळण्याच्या दृष्टीने तसेच समन्वय साधण्याच्या दृष्टीने खाली नमूद केल्याप्रमाणे समित्या गठीत करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

राज्यस्तरीय समिती

समितीची रचना-

१.	मुख्य सचिव	अध्यक्ष
२.	प्रधान सचिव (खनिकर्म)	सदस्य
३.	सचिव (पर्यावरण)	सदस्य
४.	पोलीस महासंचालक, मुंबई	सदस्य
५.	परिवहन आयुक्त मुंबई	सदस्य
६.	प्रधान मुख्य वन संरक्षक महाराष्ट्र राज्य	सदस्य
७.	इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स नागपूर /गोवा यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
८.	संचालक,भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय महाराष्ट्र	सदस्य सचिव / नियंत्रक

राज्य स्तरीय समितीची कार्ये -

१) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय महाराष्ट्र यांनी गठीत केलेल्या राज्यस्तरीय / प्रादेशिक आणि जिल्हास्तरावरील दक्षता पथकांनी तसेच उपसंचालक भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय व वन अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रात अवैध खाणकाम रोखण्यासाठी केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घेणे.

२) इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स तसेच अन्य प्राधिकरणाव्दारे निदर्शनास आलेल्या अवैध खाणकाम प्रकरणाबाबतचा आढावा घेणे, संनियंत्रण करणे व उपाययोजना आखणे.

३) संबधित विभागाकडून आपेक्षित कार्यवाहीबाबत समन्वय व सुसूत्रता आणणे.

४) अवैध खाणकामाशी संबंधित राज्य / केंद्र शासनाने संदर्भित केलेल्या प्रकरणी कार्यवाहीचा आढावा घेणे.

५) केंद्र / राज्य शासनास सादर करावयाच्या शिफारशी आणि केलेल्या कार्यवाहीच्या माहितीस मान्यता देणे.

राज्यस्तरीय समितीची बैठक प्रत्येक चौमाहीत किमान एक वेळा घेण्यात येईल.

जिल्हास्तरीय समिती

समितीची रचना

१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा पोलीस अधीक्षक किंवा त्यांचे प्रतिनीधी	सदस्य
३.	संबंधित उपजिल्हाधिकारी	सदस्य
४.	जिल्हा परिवहन अधिकारी	सदस्य
५.	जिल्हा वन अधिकारी	सदस्य
६.	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	सदस्य सचिव

समितीची कार्ये-

१) आपल्या कार्यक्षेत्रातील निदर्शनास आलेल्या अवैध खाणकाम प्रकरणी समन्वयाने कार्यवाही करणे.
२) अवैध खाणकाम रोखण्यासाठी आवश्यक उपाययोजना करणे.
३) अवैध उत्खनन व वाहतूक याला आळा घालण्यासाठी अचानक तपासणी करणे.
४) अवैध खाणकाम प्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीची माहीती राज्यस्तरीय समितीस सादर करणे.
५) कार्यवाही करण्यात अडचणी आल्यास त्या राज्यस्तरीय समितीच्या निदर्शनास आणणे.

राज्य स्तरीय समितीची बैठक दोन महिन्यातून किमान एकदा घेण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(व.शं.कुलकर्णी)
शासनाचे अवर सचिव

प्रत-

अपर मुख्य सचिव (वने) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
अपर मुख्य सचिव (गृह) गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
प्रधान सचिव (उद्योग व खनिकर्म) उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२
प्रधान सचिव (पर्यावरण) पर्यावरण विभाग
पोलीस महासंचालक, मुंबई
परिवहन आयुक्त मुंबई
प्रधान मुख्य वन संरक्षक नागपूर
इंडियन ब्युरो ऑफ माईन्स नागपूर
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर
उपसंचालक, संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर / चंद्रपूर / कोल्हापूर व औरंगाबाद
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक
सर्व जिल्हा खनिकर्म अधिकारी
सर्व जिल्हा परिवहन अधिकारी.

प्रमुख खनिजांच्या खनिपट्टा / पूर्वेक्षण अनुज्ञप्ती अर्जांच्या अनुषंगाने प्राप्त होणा-या अहवालाच्या सुधारित प्रारुपाबाबत.

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
जुने सचिवालय इमारत, सिव्हील लाईन्स,
नागपूर - ४४० ००१

परिपत्रक क्र. एमएलव्ही-मिस-१६३ एच/२०१०/2६२५ नागपूर दि. 16 AUG 2010

प रि प त्र क

वाचा :- १) संचालनालयाचे परिपत्रक क्र. १६३ /जी / २००२ / ६७६९ दि. १६/१२/२००२.
२) शासनाचे व्यापार, वाणिज्य व खनिकर्म विभागाचे परिपत्रक क्र. एमएनजी १०९९/(७७८७)/ कार्या -४ दि. १८/११/१९९९.
३) संचालनालयाचे परिपत्रक क्र. १६३ जी / २००२ /९५२ दि. ११/3/२००४.

शासनाचे व्यापार वाणिज्य व खनिकर्म विभागाचे परिपत्रक क्र.एमएनजी - १०९९ / (७७८७) / कार्यासन -४ दि. १८ नोव्हेंबर १९९९ व भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नागपूर यांचे परिपत्रक क्र.१६३ जी / २००२ / ९५२ दि. ११.०३.२००४ अन्वये एकुण ५ मुद्यांवरील माहितीसह खनिज सवलतीकरीताचे प्राप्त अर्ज जिल्हा खनिकर्म अधिका-यांनी संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म यांचेकडे सादर करण्यासाठी सूचना दिलेल्या आहेत.

असे असले तरी ब-याचशा प्रकरणांमध्ये क्षेत्र मंजूर झालेनंतर अशी क्षेत्रे वन विभागाचे अखत्यारीत असलेचे / आरक्षणाकरिता प्रस्तावित असलेचे आढळून येते त्यामुळे खनिपट्टे कार्यान्वित झालेनंतर अश्या क्षेत्रांवर वन विभागाकडून आक्षेप घेण्यात येतात असे निदर्शनास आले आहे. सद्यस्थितीत खनिज सवलतीअंतर्गत प्राप्त करण्यांत येणा-या ५ मुद्यांवरील माहिती अंतर्गत आवेदित क्षेत्राकरिता वन विभागांकडून अभिप्राय मागविण्यांत येत नाहीत. अशा परिस्थितीत आवेदित क्षेत्र वन विभागास हस्तांतरीत झालेले आहे किंवा वन्य प्राणी अभयारण्याच्या सिमेलगतचे क्षेत्र आहे इत्यादी बाबत खनिज सवलती मंजूरीपूर्वी माहिती प्राप्त करणे आवश्यक आहे.

सबब, खनिज सवलतीची प्रकरणे सादर करण्यापूर्वी संदर्भाधीन परिपत्रकात दर्शविलेल्या ५ मुद्द्यांवरील माहिती व्यतिरिक्त जिल्हा खनिकर्म अधिकारी यांनी उपरोक्त नमूद केल्याप्रमाणे वन विभागाकडून अभिप्राय प्राप्त करुन त्यानुसार एकुण ६ मुद्द्यांवरील परिपूर्ण अहवालासह खनिज सवलती प्रकरणे संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म यांचेकडे सादर करावीत.

संचालकांकरिता,
भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, नागपूर

(मा. संचालकांनी मान्य केलेले प्रारुप)

प्रत :- १) मा. प्रधान सचिव उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

२) विभागीय आयुक्त कार्यालय, नागपूर विभाग, नागपूर / पुणे विभाग, पुणे / कोकण विभाग, कोकण / अमरावती विभाग, अमरावती / नाशिक विभाग, नाशिक / औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद.

३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, नागपूर.

४) जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, -------------------

५) वरिष्ठ उपसंचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, नागपूर / चंद्रपूर.

६) उपसंचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, कोल्हापूर / औरंगाबाद.

७) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय ----------------

८) निवड नस्ती

महाराष्ट्र शासन

प्रमुख खनिजासंबंधात खनिज सवलत प्रस्तावांची परिपूर्ण छाननी करण्यासाठी जिल्हास्तरावर सल्लागार समिती गठीत करण्याबाबत.

उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
शासन निर्णय क्रमांक - एमएनजी-२०१०/ प्र.क्र. ३३५६/उद्योग-९
दिनांक- १७ सप्टेंबर, २०११

प्रस्तावना-

प्रमुख खनिजासंदर्भात पूर्व पहाणी, पूर्वेक्षण अनुज्ञप्ती व खाणपट्टा अशा खनिकर्म सवलती शासनाव्दारे मंजूर करण्यात येतात. त्यासाठी विविध जिल्ह्यातून प्रस्ताव शासनाला प्राप्त होत असतात. त्याच प्रमाणे परवानगी दिलेल्या खनिकर्म प्रकल्पांच्या बाबतीत जिल्ह्यामध्ये विविध प्रश्न उपस्थित होत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. शक्य असेल त्याठिकाणी स्थानिक स्तरावर अशा प्रश्नाचे निराकरण करुन शासनाकडे प्रस्ताव सादर करण्यापूर्वी अशा प्रस्तावांची परिपूर्ण छाननी करुन त्याबाबत शासनाला सल्ला देण्यासाठी एक समिती गठीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय- विविध जिल्ह्यातून प्रमुख खनिजासंदर्भात प्राप्त होणा-या खनिज सवलत प्रस्तावांची परिपूर्ण छाननी करुन शासनाला सल्ला देण्यासाठी खाली नमूद केल्याप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	सदस्य	पदनाम
१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय यांचे प्रतिनिधी.	सदस्य
३.	महाराष्ट्र प्रदुषण मंडळाचे संबंधित अधिकारी	सदस्य
४.	प्रादेशिक परिवहन अधिकारी	सदस्य
५.	संबंधित तहसिलदार	सदस्य
६.	उप वन संरक्षक	सदस्य
७.	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी	सदस्य सचिव

कार्यकक्षा- खनिज सवलतीसाठी अधिसूचनेपूर्वी व अधिसूचनेनंतर प्राप्त झालेल्या अर्जातील आवेदित क्षेत्राची

१. क्षेत्रातील मानव निर्मित वा नैसर्गिक वैशिष्टये
२. यापूर्वी त्याच क्षेत्रावर खनिज सवलत देण्यात आली आहे किंवा कसे
३. हक्कनोंद अभिलेखातील नोंदी व्यतिरिक्त वन विभागाकडून वन संवर्धन अधिनियम लागू होतो किंवा कसे याची खातरजमा

E:\N Dhanye\MNG\CR 3356_samiti.doc

४. आवेदित क्षेत्राची पर्यावरणदृष्ट्या संवेदनशीलता
५. सवलत मंजूरीबाबत स्थानिक जनतेचा कल
६. उत्खननानंतर खनिज वाहतूकीमुळे गावातील वाहतूक वर्दळ वा अपघात टाळून वाहतूक व्यवस्था करण्याची शक्यता
७. उत्खननामुळे भूगर्भातील पाणी, पिण्याचे पाणी व पाण्याची पातळी यावरील परिणाम
८. धार्मिक स्थळे, इनाम जमिनी इत्यादी

या मुद्यांच्या आधारे परिपूर्ण छाननी करुन शासनाला सल्ला देणे.

समितीचा सल्ला समाविष्ठ नसलेले खनिज सवलतीचे प्रस्ताव शासनस्तरावर विचारात घेतले जाणार नाहीत.

समितीची बैठक - अधिसूचनेपूर्वी वा अधिसूचनेनंतर खनिज सवलतीचे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर आवश्यकते नुसार तथापि, २ महिन्यातून एकदा समितीची बैठक घेण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(व.शं.कुलकर्णी)
शासनाचे अवर सचिव

प्रत-

अपर मुख्य सचिव (वने) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव (पर्यावरण) पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव (परिवहन) गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा.राज्यमंत्री (खनिकर्म) यांचे खाजगी सचिव
प्रधान सचिव (उद्योग व खनिकर्म) यांचे स्वीय सहाय्यक
मुख्य वन संरक्षक , नागपूर
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर
सदस्य सचिव , महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ
परिवहन आयुक्त महाराष्ट्र राज्य मुंबई
सर्व जिल्हाधिकारी

त्यांना विनंती करण्यात येते की, जिल्हास्तरावरील सर्व संबंधितांना शासन निर्णयाची प्रत उपलब्ध करुन द्यावी.

(व.शं.कुलकर्णी)
शासनाचे अवर सचिव

असा. क्र. १२

रजिस्टर्ड नं. टीईसीएच/४७-३०३/एमबीआय/२००१

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

शनिवार, एप्रिल २१, २००१ / वैशाख १, शके १९२३

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम

अनुक्रमणिका

पृष्ठे

सन २००१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १९.—महाराष्ट्र राज्याकरिता खनिज विकास निधी निर्माण करणे आणि खनिज समन्वेषणासाठी त्याचे उपयोजन करणे आणि राज्यातील खनिज कार्याचा विकास करणे, यांसाठी विशेष तरतूद करण्यासाठी अधिनियम २०५-२१०

दिनांक २१ एप्रिल २००१ रोजी राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी याद्वारे प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

प्रतिमा उमरजी,
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन,
विधी व न्याय विभाग.

सन २००१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १९.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर "महाराष्ट्र शासन राजपत्रात" दिनांक २१ एप्रिल २००१ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

महाराष्ट्र राज्याकरिता खनिज विकास निधी निर्माण करणे आणि खनिज समन्वेषणासाठी त्याचे उपयोजन करणे आणि राज्यातील खनिज कार्याचा विकास करणे, यांसाठी विशेष तरतूद करण्यासाठी अधिनियम.

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्याकरिता खनिज विकास निधी निर्माण करणे आणि खनिज समन्वेषण करणे, त्याचे उपयोजन करणे व राज्यातील खनिज कार्याचा विकास करणे, यांसाठी आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींसाठी विशेष तरतूद करणे इष्ट होते ;

आणि ज्याअर्थी, त्याकरिता तात्काळ कायदा करणे आवश्यक वाटले ;

आणि ज्याअर्थी, विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते ;

आणि ज्याअर्थी, उपरोक्त प्रयोजनांकरिता कायदा करण्यासाठी त्वरित कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल महाराष्ट्राच्या राज्यपालांची खात्री पटली होती ; आणि म्हणून, दिनांक २६ फेब्रुवारी २००१ रोजी महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी अध्यादेश, २००१, प्रख्यापित केला होता ; २००१ चा महा. अध्या. १

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या बावन्नाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अधिनियमास महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी अधिनियम, २००१ असे म्हणावे.

(२) तो, दिनांक २६ फेब्रुवारी २००१ रोजी अमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

व्याख्या. २. या अधिनियमात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(क) " सल्लागार समिती " याचा अर्थ, कलम ७ अन्वये स्थापन करण्यात आलेली सल्लागार समिती, असा आहे ;

(ख) " सक्षम प्राधिकारी " याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासनाच्या व्यापार, वाणिज्य व खनिकर्म विभागाचा सचिव, असा आहे ;

(ग) " विभाग " याचा अर्थ, शासनाचा व्यापार, वाणिज्य व खनिकर्म विभाग, असा आहे ;

(घ) " संचालक " याचा अर्थ, संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर, असा आहे ;

(ङ) " निधी " याचा अर्थ, या अधिनियमाच्या कलम ३ अन्वये स्थापन करण्यात आलेला महाराष्ट्र खनिज विकास निधी, असा आहे ;

(च) " शासन " याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन, असा आहे ;

(छ) " महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ " याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ मर्यादित, नागपूर, असा आहे ;

(ज) " व्यवस्थापकीय संचालक " याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाचा व्यवस्थापकीय संचालक, असा आहे ;

(झ) " सदस्य " याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये स्थापन केलेल्या सल्लागार समितीचा सदस्य, असा आहे ;

(ञ) " विहित " याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये तयार करण्यात आलेल्या नियमांद्वारे विहित केलेला, असा आहे.

महाराष्ट्र खनिज विकास निधी. ३. (१) या अधिनियमाच्या प्रारंभी राज्य शासन, लगतपूर्वीच्या वित्तीय वर्षामध्ये जमा झालेल्या एकूण खनिज महसुलातून यथोचित विनियोजनांद्वारे महाराष्ट्र खनिज विकास निधी या नावाने संबोधला जाणारा निधी स्थापन करील.

(२) उक्त वर्षामध्ये वसूल करण्यात आलेल्या अशा खनिज महसुलापैकी दहा टक्के रक्कम या प्रयोजनासाठी राखून ठेवण्यात येईल आणि ती अशा निधीचा भाग असेल.

(३) राज्य शासन, त्यानंतर पूर्ण झालेल्या प्रत्येक वित्तीय वर्षासाठी, यथोचित विनियोजन

करून, विनियोजन केल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत, त्या वित्तीय वर्षाच्या एकूण खनिज महसुलाच्या वसुलीपैकी दहा टक्के रक्कम उक्त निधीमध्ये अंशदान म्हणून देईल.

४. (१) अशा प्रकारे निर्माण करण्यात आलेला निधी विभागाकडे नेमून देण्यात येईल. निधीचे वाटप.

(२) निधी, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय आणि महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ यांच्याकडे त्यांच्या अनुक्रमे संचालक व व्यवस्थापकीय संचालक यांच्या मार्फत वितरीत करण्यासाठी, सक्षम प्राधिकारी किंवा राज्य शासनाने याबाबत नियुक्त केलेला कोणताही इतर अधिकारी यांना, उपलब्ध करून देण्यात येईल.

५. अशा प्रकारे स्थापन करण्यात आलेला निधी सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून मंजूर करण्यात येईल आणि तो, पुढील कारणांसाठी वापरण्यात येईल :— निधीचे उपयोजन.

(क) विशेषतः राज्यातील खनिज आधारित उद्योगांना चालना देण्यासाठी भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालयाची कर्तव्ये व कार्ये पार पाडण्यासाठी ;

(ख) खनिजांचे समुपयोजन, कामांमध्ये विविधता आणणे, खाणींमध्ये मूलभूत सुविधा उपलब्ध करणे यांसारखी विविध कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी आणि तसेच, विशेषतः राज्यातील खनिज आधारित उद्योगांना चालना देण्यासाठी १९९९ च्या खनिज धोरणानुसार कवचयंत्रणेची (शेल एजन्सीची) कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी संघटना म्हणून आणि कवचयंत्रणा (शेल एजन्सी) म्हणून सुद्धा महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाची कार्ये पार पाडण्यासाठी ;

(ग) खनिज विकासाशी संबंधित असलेल्या शासन मान्य योजनांना राज्य शासनाच्या विनिर्दिष्ट पूर्वमान्यतेने पुढील उद्दिष्टांकरिता कोणत्याही अशा योजनेचा विस्तार करण्याकरिता वित्तीय सहाय्य करण्यासाठी,—

(एक) रस्ते,पाणी, वीज यांसारख्या मूलभूत सुविधा खाणींना उपलब्ध करून देण्यासाठी किंवा परिस्थितीकीय किंवा पर्यावरणीय समतोल राखण्यासाठी ;

(दोन) खनिजावर आधारित उद्योगांच्या प्रवर्तनाशी विशेष रीत्या संबंधित असलेली कोणतीही इतर कामे आणि शासनाला योग्य वाटतील अशी खनिज विकास कामे यांसाठी.

६. (१) निधीतून तिच्या प्रकल्पासाठी, वित्तीय सहाय्य मिळविण्याची इच्छा असलेली, जिच्याकडे पूर्वपहाणी परवाना किंवा पूर्वेक्षण अनुज्ञप्ती किंवा खानपट्टा मंजुरी किंवा ज्यांचे इच्छापत्र प्राप्त झालेले आहे, अशी कोणतीही व्यक्ती, विहित रीतीने, संचालकाकडे किंवा, यथास्थिति, व्यवस्थापकीय संचालकाकडे अर्ज करील. निधीतून वित्तीय सहाय्य मिळण्यासाठी कार्यपद्धती.

(२) संचालक किंवा, यथास्थिति, व्यवस्थापकीय संचालक, अर्जाची छाननी केल्यानंतर, विहित सर्वसाधारण मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार निधीतून द्यावयाच्या वित्तीय सहाय्यासाठी अशा व्यक्तीची किंवा कंपनीची पात्रता ठरवील.

७. (१) राज्य शासन, **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे, निधीचा योग्य वापर व वाटप यांसाठी निदेश देण्याच्या प्रयोजनार्थ सल्लागार समिती स्थापन करील. सल्लागार समिती, विहित करण्यात येतील अशा इतर कर्तव्यांचे देखील पालन करील. सल्लागार समिती.

(२) सक्षम प्राधिकारी शासनाच्या वतीने निधी धारण करील आणि त्याचे प्रशासन करील आणि त्याचे उपयोजन सल्लागार समितीच्या मान्यतेच्या अधीन असेल :

परंतु, निधी ज्या प्रयोजनासाठी निर्माण करण्यात आणि नेमून देण्यात आला असेल त्याखेरीज कोणत्याही इतर प्रयोजनाकरिता तो वळविण्यात येणार नाही.

(३) सल्लागार समिती पुढील सदस्यांची मिळून बनलेली असेल :—

(क) मुख्य मंत्री	पदसिद्ध अध्यक्ष ;
(ख) व्यापार, वाणिज्य व खनिकर्म मंत्री	पदसिद्ध सदस्य ;
(ग) भंडारा, चंद्रपूर, नागपूर व यवतमाळ जिल्ह्याचे पालक मंत्री	पदसिद्ध सदस्य ;
(घ) व्यापार, वाणिज्य व खनिकर्म राज्यमंत्री	पदसिद्ध सदस्य ;
(ङ) शासनाचे सचिव, व्यापार, वाणिज्य व खनिकर्म विभाग	पदसिद्ध सदस्य ;
(च) भंडारा, चंद्रपूर, नागपूर व यवतमाळ जिल्ह्यातील संसद सदस्य.	पदसिद्ध सदस्य ;
(छ) अध्यक्षांच्या शिफारशींवरून शासनाने नामनिर्देशित करावयाचे महाराष्ट्र विधानमंडळाचे चार सदस्य.	सदस्य ;
(ज) शासनाने नियुक्त करावयाचा खनिकर्म या क्षेत्रातील एक तज्ज्ञ.	सदस्य.

(४) शासनाचे सचिव, व्यापार, वाणिज्य व खनिकर्म विभाग, हे सल्लागार समितीचे सदस्य-सचिव म्हणूनही काम पहातील.

(५) सल्लागार समितीची कोणतीही कृती किंवा कार्यपद्धती, ही जर अधिनियमाच्या तरतुदींनुसार असेल तर, तिच्यामध्ये पद रिक्त आहे किंवा कोणत्याही सदस्याच्या नामनिर्देशनात कोणताही दोष आहे याच केवळ कारणामुळे अशी कृती किंवा कार्यपद्धती विधिअग्राह्य असणार नाही.

(६) पोट-कलम (३) च्या खंड (छ) आणि (ज) अन्वये सदस्य म्हणून वेळोवेळी करण्यात आलेली नियुक्ती, **राजपत्रामध्ये** प्रसिद्ध करण्यात येईल.

(७) पोट-कलम (३) च्या खंड (च) अन्वये समितीच्या पदसिद्ध सदस्यांना आणि खंड (छ) आणि (ज) अन्वये नामनिर्देशित केलेल्या समितीच्या सदस्यांना, विहित करण्यात येईल अशी फी व भत्ते मिळतील.

(८) पोट-कलम (३) च्या खंड (ज) अन्वये तज्ज्ञ सदस्य म्हणून नियुक्त केलेली व्यक्ती, राज्य शासनाने **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे पदावधी अगोदरच समाप्त करील तर ते खेरीज करून एरवी, त्याच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी पद धारण करील :

परंतु, संसद सदस्य आणि महाराष्ट्र राज्य विधानमंडळाचे सदस्य हे संसदेचे किंवा, यथास्थिति, महाराष्ट्र राज्य विधानमंडळाचे सदस्य असण्याचे बंद झाल्यास ते सल्लागार समितीचे सदस्य असण्याचेही बंद होईल.

नियुक्त केलेल्या व्यक्तीस पदावरून दूर करणे आणि अनर्हता.

८. (१) कलम ७ याच्या पोट-कलम (३) च्या खंड (अ) अन्वये नियुक्त केलेला एखादा अशासकीय सदस्य,—

(क) नैतिक अध:पतनाचा अंतर्भाव असणाऱ्या अपराधाकरिता फौजदारी न्यायालयाकडून सिद्धापराध ठरविण्यात आला असेल अशा बाबतीत अशी अपराधसिद्धी रद्द करण्यात आली असेल ते वगळून, किंवा

(ख) विकल मनाचा आहे आणि सक्षम न्यायालयाने तसे घोषित केले आहे ; किंवा

(ग) अमुक्त नादार आहे ; किंवा

(घ) त्याने काम करण्याचे नाकारले आहे किंवा काम करण्यास असमर्थ ठरला आहे ; किंवा

(ङ) अन्यथा सदस्य म्हणून राहण्यास अयोग्य आहे ;

अशा बाबतीत तो सदस्य म्हणून नियुक्त केला जाण्यास किंवा सदस्य असण्याचे चालू राहण्यास अनर्ह असेल.

(२) सल्लागार समितीच्या सदस्यत्वासाठी पोट-कलम (१) अन्वये अनर्ह असेल किंवा अनर्ह झाला असेल अशा कोणत्याही सदस्याला, राज्य शासन काढून टाकू शकेल :

परंतु, कोणत्याही व्यक्तीला, आपली बाजू मांडण्याची वाजवी संधी शासनाकडून देण्यात आली नसेल तर, तिला या कलमान्वये काढून टाकण्यात येणार नाही.

निधीचे लेखांकन.

९. (१) वेळोवेळी, निधीमध्ये जमा करण्यात आलेल्या, त्यातून काढण्यात आलेल्या व खर्च केलेल्या रकमांचा हिशेब, सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून विहित केलेल्या रीतीने ठेवण्यात येईल आणि वार्षिक वित्तीय विवरणपत्रामध्ये समुचित शीर्षाखाली दर्शविण्यात येईल.

(२) सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून वार्षिक वित्तीय विवरणपत्र तयार करण्यात आल्यानंतर, होईल तितक्या लवकर ते राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल.

सद्भावनापूर्वक केलेल्या कार्यवाहीस संरक्षण.

१०. या अधिनियमान्वये किंवा त्याखाली केलेल्या नियमांन्वये सद्भावनापूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे अभिप्रेत असलेल्या अशा कोणत्याही गोष्टीबद्दल शासन किंवा सक्षम प्राधिकारी किंवा शासनाचा किंवा भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य याचा किंवा महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाचा अधिकारी किंवा कर्मचारी यांच्याविरुद्ध, कोणताही दावा, खटला किंवा कायदेशीर कार्यवाही दाखल करता येणार नाही.

नियम करण्याचा अधिकार.

११. (१) राज्य शासनाला, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे आणि पूर्वप्रकाशनाच्या शर्तीस अधीन राहून नियम करता येतील.

(२) या अधिनियमान्वये करण्यात आलेला प्रत्येक नियम, तो करण्यात आल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन चालू असताना एकाच अधिवेशनात किंवा लागोपाठच्या दोन अधिवेशनांत एकूण तीस दिवसांचा होईल इतक्या कालावधीकरिता, प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल, आणि ज्या अधिवेशनात तो अशा रीतीने ठेवण्यात आला असेल ते अधिवेशन किंवा त्याच्या लगतनंतरचे अधिवेशन समाप्त होण्यापूर्वी त्या नियमात कोणताही फेरबदल करण्यास दोन्ही सभागृहे संमत होतील किंवा तो नियम करण्यात येऊ नये म्हणून

दोन्ही सभागृहे संमत होतील आणि असा निर्णय **राजपत्रात** अधिसूचित करतील तर तो नियम अशा अधिसूचनेच्या प्रसिद्धीच्या दिनांकापासून, केवळ अशा फेरबदल केलेल्या स्वरूपात अंमलात येईल किंवा यथास्थिति, तो अंमलात येणार नाही ; तथापि, असा कोणताही फेरबदल किंवा रद्द करणे यामुळे त्या नियमान्वये पूर्वी केलेल्या किंवा करण्याचे वर्जिलेल्या कोणत्याही गोष्टींच्या विधिग्राह्यतेस बाध येणार नाही.

अडचणी दूर करण्याचा अधिकार. **१२.** या अधिनियमाच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करताना कोणतीही अडचण उद्‌भवल्यास, राज्य शासनास, अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनासाठी त्यास आवश्यक व इष्ट वाटेल अशी, या अधिनियमाच्या तरतुदींशी विसंगत नसलेली कोणतीही गोष्ट, **राजपत्रात** प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे करता येईल :

परंतु असे की, या अधिनियमाच्या प्रारंभापासून दोन वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर असा कोणताही आदेश काढण्यात येणार नाही.

सन २००१ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १ याचे निरसन व व्यावृत्ती. **१३.** (१) महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी अध्यादेश, २००१ हा, याद्वारे, निरसित करण्यात येत आहे. २००१ चा महा. अध्या. क्रमांक १.

(२) अशा प्रकारे निरसन झाले असले तरीही, उक्त अध्यादेशान्वये केलेली कोणतीही गोष्ट किंवा कृती (काढलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा केलेले नामनिर्देशन, नियुक्ती अथवा नियम यांसह) या अधिनियमाच्या तत्सम तरतुदी अन्वये केलेली, काढलेली यथास्थिती केलेले असल्याचे मानण्यात येईल.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

महाराष्ट्र खनिज विकास निधीतून संबंधित जिल्हयास सुयोग्यरीतीने निधीचे वितरण होण्यासंबंधी जिल्हा स्तरावर समितीचे गठण आणि मार्गदर्शक तत्वे.

महाराष्ट्र शासन,
उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग,
परिपत्रक क्रमांक : एमडीएफ १००२/प्र.क्र.-५५/उद्योग-९
मंत्रालय, मुंबई ४००
दिनांक: २६ ऑगस्ट, २००२

परिपत्रक

प्रस्तावना

भारत सरकारच्या राष्ट्रीय खनिज धोरण १९९३ ला सुसंगत राहून राज्याच्या शासन नियुक्त समितीने राज्यात आढळणाऱ्या खनिजांचे सुयोग्यरितीने उत्खनन करुन खनिजावरील स्वामित्वधनाव्दारे (Royalty) राज्याच्या तिजोरीमध्ये महत्वाची भर पडण्याचे दृष्टीने तसेच खनिजावर आधारित उद्योगांना चालना देणे वत्या अनुषंगाने रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करुन देणे याकरिता राज्य खनिज धोरण १९९९ तयार केले असून, ते शासन निर्णय, व्यापार वाणिज्य व खनिकर्म विभाग, क्रमांक एमएनजी-१०२०/ प्र.क्र.७८१३ / कार्यासन-४, दिनांक ५-२-२००० अन्वये जाहिर करण्यांत आले आहे.

२. सदर खनिज धोरणाशी सुसंगत राहून राज्य शासनाने लगत पूर्वीच्या वित्तीय वर्षामध्ये जमा झालेल्या एकूण खनिज महसूलातून यथोचित विनियोजनाव्दारे "**महाराष्ट्र खनिज विकास निधी**" ची निर्मिती केली असून, वित्तिय लगतपूर्वीच्या वर्षामध्ये जमा झालेल्या एकूण खनिज महसूलापैकी १० टक्के रक्कम खनिज विकास निधीमध्ये वळती करण्यांत आली आहे व दरवर्षी जमा होणाऱ्या एकूण खनिज महसूलाच्या १० टक्के रक्कम या निधीमध्ये वळती करावयाची आहे. हा निधी कायम स्वरुपाचा असून या निधीतील शिल्लक रक्कम कोणत्याही वित्तीय वर्षात व्यपगत होणार नाही. शासनाने महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी नियम २००१ तयार केलेला आहे. त्यामधील तरतूदींनुसार निधीचे सर्वसामान्य वाटपाबाबत निर्णय घेण्याचे अधिकार मा. मुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत सल्लागार समितीला आहेत. सदर सल्लागार समितीच्या दिनांक २१-१२-२००१ रोजी घेण्यांत आलेल्या बैठकीत घेतलेल्या सर्वसामान्य निर्णयानुसार खनिज विकास निधीमधील १/३ रक्कम भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर आणि महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर, यांना त्यांची कार्ये पार पाडण्यासाठी व उर्वरित २/३ रक्कम ही संबंधित जिल्हयातून प्राप्त होणाऱ्या खनिज महसूलाचे प्रमाणात सदर अधिनियमातील कलम-५ (सी) नुसार त्या जिल्हयामध्ये खनिकर्मामुळे जवळपासच्या बाधित क्षेत्रामध्ये विविध पायाभूत सुविधा, जसे : रस्ते, पिण्याचे पाणी, पर्यावरण, आरोग्यसेवा व परिस्थितीकीय संतुलन इत्यादि करीता पुरविण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला.

३. उपरोक्त निर्णयानुसार प्रत्येक जिल्हयाकरिता प्राप्त होणाऱ्या खनिज विकास निधीचे योग्य रितीने वाटप होण्यासंबंधिची आणि या निधीचे वाटप करताना कोणत्या मार्गदर्शक तत्वांचा अवलंब करण्यात यावा ही बाब शासनाचे विचाराधीन होती त्यावर पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे:-

परिपत्रक:

प्रस्तावनेत दिलेल्या माहितीच्या अनुषंगाने खनिज विकास निधीचे वाटप जिल्हावार योग्य पध्दतीने होण्याकरीता प्रत्येक जिल्हयात " **जिल्हा खनिज विकास निधी वितरण समन्वय समिती** "

गठीत करण्यात येत आहे. या समितीची रचना आणि कार्यपध्दती पुढील प्रमाणे राहील :-

(१) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर	-	अध्यक्ष
(२) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर	-	सदस्य
(३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर.	-	सदस्य
(४) जिल्हाधिकारी	-	सदस्य
(५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	-	सदस्य
(६) कार्यकारी अभियंता (सार्वजनिक बांधकाम विभाग)	-	सदस्य
(७) कार्यकारी अभियंता (महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण)	-	सदस्य
(८) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे प्रतिनिधी	-	सदस्य
(९) महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर.	-	सदस्य सचिव

वेळोवेळी आयोजित करण्यांत येणाऱ्या सदर समितीचे बैठकीपूर्वी शासनाने राज्यस्तरीय सल्लागार समितीवर नामनिर्देशित केलेल्या संबंधित जिल्हयातील सदस्यांकडून / जिल्हा खनिकर्म अधिकाऱ्याकडून समितीचे सदस्य सचिव प्रस्ताव मागवून सदर प्रस्ताव समितीसमोर निर्णयार्थ ठेवतील.

४. उपरोक्त समिती खनिज विकास निधीतून संबंधित जिल्हयाकरिता उपलब्ध करण्यांत आलेल्या निधीतून "महाराष्ट्र खनिज विकास (उपयोजन व विनियोजन) निधी अधिनियम- २००१ " महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी नियम २००१ आणि शासनाने वेळोवेळी ठरवून दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार छाननी करुन प्राप्त झालेल्या विविध प्रस्तावांवर निधीचे वाटप करण्याबाबत निर्णय घेईल.

५. खनिज विकास निधीतून वित्तीय सहाय्य प्राप्त करण्यासाठी प्रस्तावित प्रस्तावासाठी मार्गदर्शक तत्वे खालीलप्रमाणे ठरविण्यात आलेली आहेत :-

(१) प्रस्तावाचे वर्गीकरण :-

(अ) पायाभूत सुविधांचा विकास-

१) रस्त्यांची बांधणी व विकास
२) विज व दूरसंचरण सुविधा

३) पिण्याचे पाणी पुरवठा व्यवस्थेचा विकास व पुरवणीकरण

४) पुनर्वसन व उपनगर विकास

(ब) पर्यावरण संतुलन कायम राखणे-

१) वनीकरण

२) पाण्याची पातळी कायम राखण्याची दक्षता

३) व्यवसायीक आरोग्य सेवेला पुरवणीकरण

४) पर्यावरणाचा समतोल व प्रदुषण नियंत्रणाचे उपाय.

५) विद्यमान आणि / किंवा बंद झालेल्या खाण क्षेत्राचे सौदर्यीकरण

क) खनिज संवर्धन व विकास -

(१) खनिज संस्करण व टाकाऊ खनिज पुनः वापरण्याकरिता संशोधन व विकास.

(२) परिणामित क्षेत्र :- (Zone of Influence)

खाण कामाशी **कारणे व परिणाम** संबंध असलेल्या पायाभूत सुविधांचा विकास व पर्यावरण संतुलनाच्या संबंधातील बाबींमध्ये खाण पट्ट्यांच्या बाहय मर्यादेपासून जास्तीत जास्त २५ कि.मी.च्या आत असावा.

३) खनिज विकास निधीतून वित्तीय सहाय्य मिळण्याकरिता पुढील संवर्गात येणारे प्रस्ताव पात्र समजले जाणार नाहीत :-

(१) खाण क्षेत्रात पायाभूत सुविधा निर्माण करणे आणि / किंवा खाणकार्य व विकास कार्यक्रम राबविण्यासाठी सुविधा निर्माण करणे.

(२) वर उल्लेखित क्र.१ (अ), (ब) (क) प्रस्तावाचे वर्गीकरणाच्या बाहेरील प्रस्ताव आणि महाराष्ट्र खनिज विकास निधी अधिनियमातील कलम ५ आणि महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी नियम २००१ मधील नियम ८ मधील तरतूदी बाहेरील प्रस्ताव.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(आ.बा. कांबळे)
शासनाचे सह सचिव,
उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
महाराष्ट्र राज्य.

प्रति,

अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ मर्या. मुंबई.

२४

खनिज विकास निधीतून मंजूर
करण्यात आलेल्या अनुदानाच्या
वितरणाबाबत कार्यपध्दती

महाराष्ट्र शासन
शासन निर्णय क्र.एमडीएफ-१०१०/प्र.क्र.९५५/उद्योग-९
उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
मंत्रालय, मुंबई-३२
दि.२२/०४/२०१०

प्रस्तावना:-

राज्य खनिज धोरण १९९९ मध्ये निश्चित केल्यानुसार खनिज विकास निधी (निर्मिती व उपयोजन) अधिनियम २००१ अन्वये महाराष्ट्र राज्य खनिज विकास निधीची निर्मिती करण्यात आली. या निधीतून शासनाव्दारे मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानाचे वितरण प्रशासकीय विभागाव्दारे करण्यात आल्यानंतर प्रत्यक्ष कार्यान्वियन यंत्रणांना अनुदान वितरणाची जबाबदारी महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ नागपूर यांचेकडे सोपविण्यात आली आहे. तथापि उपरोक्त महामंडळाच्या कार्याचा गेल्या काही वर्षात विविधांगी विस्तार झाल्याने व महामंडळास त्याचे प्रमुख उद्दीष्ट खनिजाचा विकास करण्यावर लक्ष केंद्रीत करण्याची आवश्यकता लक्षांत घेऊन खनिज विकास निधीतून द्यावयाच्या विकास कामांसाठी अनुदानाचे वितरण करण्यासंदर्भात अवलंबविण्यात येत असलेल्या कार्यपध्दतीत बदल करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. यासंदर्भात शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय-

१) प्रशासकीय विभागाने अर्थसंकल्पीय कार्यपध्दतीचा अवलंब करुन वितरित केलेले अनुदान विहीत पध्दतीने आहरित करण्यासाठी संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर हे नियंत्रक अधिकारी आहेत.

२) खनिज विकास निधीतून आहरित केलेला निधी पूर्वीप्रमाणेच व्यवस्थापकीय संचालक,महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ यांच्या अभिरक्षेत ठेवण्यात येईल.

३) कार्यान्वियन यंत्रणांनी आवश्यक निधीची मागणी संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयाकडे नोंदवावी.

शेयाल्य-७३५(३००-४-२०१०)-१ क्र.शा.म.

E:\Nilesh dhaingje\MDF 1010 CR-928.doc

४) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांनी कामांच्या प्रगतीचा आढावा घेऊन निधी वितरणाबाबत आवश्यक आदेश निर्गमित करावेत.

५) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयाने निर्गमित केलेल्या निधी वितरण आदेशास अनुसरुन व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ नागपूर यांनी कार्यान्वयन यंत्रणेच्या नांवे धनादेश काढावा.

६) महामंडळाकडून धनादेश काढण्यात आल्यानंतर तो संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयामार्फत कार्यान्वयन यंत्रणेस वितरित करण्यात यावा.

७) या निधीतून हाती घेण्यात आलेल्या कामांच्या प्रगतीचे संनियंत्रण करण्याची जबाबदारी भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयाची राहील.

८) निधीचा वार्षिक हिशोब विद्यमान पध्दती प्रमाणे ठेवण्यात यावा व महामंडळामार्फतच विधीमंडळास सादर करण्यात यावा.

ही सुधारित कार्यपध्दती शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(किशोर कदम)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

मा.मुख्यमंत्र्यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२,
मा.राज्यमंत्री (खनिकर्म) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर.
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर,
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
सर्व जिल्हाधिकारी,
सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई.
वरिष्ठ उपसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय, भूविज्ञान व खनिकर्म
(नागपूर / चंद्रपूर)
उपसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय, भूविज्ञान व खनिकर्म
(कोल्हापूर/ औरंगाबाद)
सर्व जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
निवडनस्ती

राच=८३५-९२१

-x-

E:\Nilesh dhanjo\MDF 1010 CR-928.doc

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, नागपूर.
" परिपत्रक "

क्र. ख.वि.नि-१७ / संकीर्ण / २०१० / २५६३ नागपूर, दिनांक 9 AUG 2010

संदर्भ :- उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र. एमएफडी-१०१०/प्र.क्र.१५५/ उद्योग-९, दिनांक २२/०४/२०१०

संदर्भांकित शासन निर्णयान्वये शासनाने खनिज विकास निधीतून करावयाच्या विकास कामांसाठी अनुदानाचे वितरण करण्यासंबंधात अवलंबविण्यात येत असलेल्या कार्यपध्दतीत बदल केलेला आहे. सदर शासन निर्णयाअन्वये आता कार्यान्वयन यंत्रणांनी आवश्यक निधीची मागणी संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचेकडे करावयाची आहे. तदनंतर संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, नागपूर हे कामाच्या प्रगतीचा आढावा घेऊन निधी वितरणाबाबत आदेश निर्गमित करतील असे निर्देश दिलेले आहेत. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर हे सदर आदेशाच्या अनुषंगाने धनादेश काढून संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांना पुढील वितरणासाठी पाठवतील असेही सदर शासन निर्णयात नमुद आहे.

सदर शासन निर्णयास अनुसरून या संचालनालयाकडे कार्यान्वयन यंत्रणामार्फत निधी मागणी करिता प्रथमच देयके प्राप्त होत आहेत. तथापि सदर देयकांमध्ये व प्रस्तावांमध्ये बरेचदा त्रुटया असलेचे दिसून येते व कामांसाठी निधी उपलब्ध करणेकरिता विलंब होतो. सदर बाबी विचारात घेवून होणारा विलंब टाळणेकरिता खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचना देणेत येत आहेत.

निधी वितरणाच्या या सुधारीत कार्यपध्दतीत सर्व संबंधीत यंत्रणांनी आपली मागणी योग्य त्या स्वरूपात व परिपूर्ण कागदपत्रांसह संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय यांचेकडे सादर केल्यास निधी वितरणातील संभाव्य विलंब टाळता येईल. त्या अनुषंगाने सर्व कार्यान्वयन यंत्रणांनी आपली मागणी सादर करतांना खालील बाबी विचारात घ्याव्यात.

(१) ज्या कामांना शासनाकडून प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता दिलेली आहे अशा कामांपैकी जी कामे संबंधीत कार्यान्वयन यंत्रणा हाती घेणार आहेत, त्या कामांसाठी त्यांनी शासन मान्यतेच्या संदर्भाच्या अनुषंगाने कामाच्या वित्तीय मान्यतेच्या निधीचे १०% रकमेची मागणी संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांचेकडे सादर करतांना त्यामध्ये खालील बाबींचा स्पष्ट उल्लेख असावा.

प्रशासकीय आदेश क्र. व दिनांक	कार्यान्वयन यंत्रणेचे नांव	कामांचे नाव	मंजूर निधी	आवश्यक निधी	शेरा

(२) कार्यान्वयन यंत्रणेनी मंजूर काम सुरू केल्यानंतर आवश्यकते नुसार चलदेयके (Running Bills) वेळोवेळी या संचालनालयाकडे सादर करावीत. प्रगती पथावरील कामांची चलदेयके सादर करतांना खालील बाबींची पुर्तता करावी

(i) देयके स्पष्ट व वाचनीय असावीत. कार्यादेशाच्या प्रतीसह (Work order)

(ii) देयकाची छायांकित (Photo Copy) प्रत असल्यास ती व त्या सोबत सादर केलेल्या कागद पत्रांच्या प्रती साक्षांकित (Attested) असाव्यात.

--२--

४) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांनी कामांच्या प्रगतीचा आढावा घेऊन निधी वितरणाबाबत आवश्यक आदेश निर्गमित करावेत.

५) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयाने निर्गमित केलेल्या निधी वितरण आदेशास अनुसरुन व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ नागपूर यांनी कार्यान्वयन यंत्रणेच्या नांवे धनादेश काढावा.

६) महामंडळाकडून धनादेश काढण्यात आल्यानंतर तो संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयामार्फत कार्यान्वयन यंत्रणेस वितरित करण्यात यावा.

७) या निधीतून हाती घेण्यात आलेल्या कामांच्या प्रगतीचे संनियंत्रण करण्याची जबाबदारी भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालयाची राहील.

८) निधीचा वार्षिक हिशोब विद्यमान पध्दती प्रमाणे ठेवण्यात यावा व महामंडळामार्फतच विधीमंडळास सादर करण्यात यावा.

ही सुधारित कार्यपध्दती शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(किशोर कदम)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत.

मा.मुख्यमंत्र्यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
मा.राज्यमंत्री (खनिकर्म) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर.
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर,
संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
सर्व जिल्हाधिकारी,
सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई.
वरिष्ठ उपसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय, भूविज्ञान व खनिकर्म (नागपूर / चंद्रपूर)
उपसंचालक, प्रादेशिक कार्यालय, भूविज्ञान व खनिकर्म (कोल्हापूर/ औरंगाबाद)
सर्व जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
निवडनस्ती

---x---

C:\Nilesh dhaitye\MDF 1010 CR-928.doc

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, नागपूर
[illegible]

[illegible] / २०१० / [illegible] नागपूर, दिनांक 9 AUG 2016

संदर्भ :- उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र. [illegible] उद्योग-९, दिनांक २२/०४/२०१०

संदर्भांकित शासन निर्णयान्वये शासनाने खनिज विकास निधीतून [illegible] विकास कामासाठी अनुदानाचे वितरण करण्यासंदर्भात उपलब्धतेच्या येत असलेल्या [illegible] केलेला आहे. सदर शासन निर्णयान्वये अशा कार्यान्वयन यंत्रणांनी आवश्यक निधीची मागणी संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचेकडे [illegible] संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, नागपूर हे शासनाच्या [illegible] निधी वितरणाबाबत आदेश निर्गमित करतील असे निर्देश दिलेले आहेत. [illegible] संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर हे सदर आदेशाच्या अनुषंगाने [illegible] संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांना पुढील वितरणासाठी [illegible] सदर शासन निर्णयात नमूद आहे.

सदर शासन निर्णयास अनुसरून या संचालनालयाकडे कार्यान्वयन यंत्रणांकडून निधी मागणी करिता प्रस्ताव देयके प्राप्त होत आहेत. तथापि सदर देयकांमध्ये व प्रस्तावांमध्ये [illegible] असल्याने [illegible] व कामांसाठी निधी उपलब्ध करणेकरिता विलंब होतो. सदर बाबी [illegible] होणारा विलंब टाळणेकरिता खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचना देण्यात येत आहेत.

निधी वितरणाच्या या सुधारित कार्यपद्धतीत सर्व संबंधित यंत्रणांनी [illegible] स्वरूपात व परिपूर्ण कागदपत्रांसह संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय यांचेकडे [illegible] केल्यास निधी वितरणातील संभाव्य विलंब टाळता येईल. त्या अनुषंगाने सर्व कार्यान्वयन [illegible] मागणी [illegible] सादर करतांना खालील बाबी [illegible].

[illegible] ज्या कामांना शासनाकडून प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता मिळाली आहे अशा [illegible] संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणा [illegible] आहेत. त्या कामांसाठी [illegible] मान्यतेच्या संदर्भाच्या अनुषंगाने [illegible] वित्तीय मान्यतेच्या निधीचे [illegible] मागणी संचालक, भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय, नागपूर यांचेकडे सादर करतांना [illegible] खालील बाबींचा स्पष्ट उल्लेख करावा.

प्रशासकीय आदेश क्र. व दिनांक	कार्यान्वयन यंत्रणेचे नाव	कामाचे नाव	मंजूर निधी	आवश्यक निधी	शेरा

[illegible] कार्यान्वयन यंत्रणांनी मंजूर कामे सुरू केल्यानंतर आवश्यकतेनुसार [illegible] Running Bills देयके या संचालनालयाकडे सादर करावीत. प्रथमी [illegible] सादर करतांना खालील बाबींची पूर्तता करावी.

[illegible]

[illegible] Photo Copy [illegible]

[illegible] Attested [illegible]

(iii) देयकांसोबत मंजूर निधी, वितरीत झालेला निधी, आवश्यक निधी [illegible] विवरण सादर करावे. विवरणपत्रातील आवश्यक निधी व [illegible] यामध्ये विसंगती नसो व विसंगती असल्यास त्याचा खुलासा असावा.

(iv) देयकांसोबत पूर्वी वितरीत झालेल्या निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (Fund Utilization Certificate) सादर करावे.

(३) मंजूर कामाचे अंतीम देयक सादर करतांना, उपरोक्त (२) प्रमाणे चालू देयके (Running Bills) सादर करतांना करावयाच्या पुर्ततेसह खालील बाबींचीही पुर्तता करावी.

(i) काम पुर्णत्वाचे प्रमाणपत्र (Work Completion Certificate)

(ii) गुणवत्ता प्रमाणपत्र (Test Report)

(iii) पुर्ण झालेल्या कामाची तसेच कामाच्या ठिकाणी लावलेल्या फलकांची रंगीत छायाचित्रे.

(iv) अंतिम देयके संबंधीत जिल्हाधिकारी कार्यालया मार्फत सादर करावीत.

(४) प्रत्येक सादर केलेल्या देयकांवर "खनिज विकास निधी अंतर्गत कामाचे देयक" (Work under Mineral Development Fund) असे स्पष्ट नमूद केलेले असावे.

(५) ज्या कामासाठी निधी वितरीत करण्यात आला आहे त्याच कामावर निधी खर्च करण्याची दक्षता कार्यान्वयन यंत्रणेनी घ्यावी.

(६) ज्या कामांना इतर योजनांमधून निधी प्राप्त / वितरीत झाला आहे अशी कामे खनिज विकास निधी मधून घेण्यात येऊ नयेत याची संपूर्ण जबाबदारी कार्यान्वयन यंत्रणेची राहील.

(७) काम योग्यत्या प्रतीचे व उच्च दर्जाचे करण्याची जबाबदारी संबंधीत कार्यान्वयन यंत्रणेची राहील.

(८) सादर केलेली देयके परिपूर्ण असल्यास या संचालनालय मार्फत [illegible] संबंधीत कार्यान्वयन यंत्रणांना प्राधान्याने देईल.

(९) प्रथम निधीची (१०%) मागणी करतांना त्याची एक प्रत जिल्हाधिकारी कार्यालयाला सादर करण्यात यावी.

(स्वाक्षरी) ९/८/१०
[illegible]

(मा. संचालकांनी मान्य केलेले प्रारूप)

भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, नागपूर

प्रति,

१) मा. प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांना माहितीस्तव सादर
२) जिल्हाधिकारी -------------------- (सर्व)
३) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी -------------- (सर्व)
त्यांना कळविण्यात येते की, त्यांनी सदर परिपत्रक जिल्ह्यातील सर्व खनिज विकास निधी अंतर्गत कार्यान्वयीन यंत्रणांचे [illegible] करावे.

(स्वाक्षरी) ९/८/१०
[illegible]
भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, नागपूर

निर्गमित केले
दिनांक 9 AUG 2010

२०.१२.१२

भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय
आवक 303
दिनांक. 2.8.12
सही....

खनिज विकास निधीतून संबंधित जिल्ह्यास सुयोग्य रितीने निधीचे वाटप करण्यासाठी कार्यपध्दती व मार्गदर्शक तत्वे विहीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्रमांक –एमडीएफ-२०१० / प्र.क्र.१०३७ / उद्योग-९
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक - १ ऑगस्ट , २०१२

वाचा- शासन परिपत्रक क्रमांक एमडीएफ-१००२ / प्र.क्र.५५ / उद्योग-९, दि.२६ ऑगस्ट, २००२

प्रस्तावना – महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी अधिनियम, २००१ मधील कलम ७ नुसार खनिज विकास निधीचा वापर व वाटप यासाठी निर्देश देण्याकरीता मा. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय सल्लागार समिती गठीत करण्यात आलेली आहे.

सदर राज्यस्तरीय सल्लागार समितीच्या यापूर्वी झालेल्या बैठकीतील निर्णयास अनुसरून खनिज विकास निधीच्या वापर व वाटपासंदर्भात दिनांक २६.०८.२००२ च्या परिपत्रकान्वये मार्गदर्शक तत्वे विहीत करण्यात आली आहेत. तथापि, या तत्वानुसार प्रस्तावांना मान्यता देतांना येणा-या अडचणी दुर करून निधीचा पर्याप्त व जनतेच्या अपेक्षा लक्षांत घेऊन तसेच मा. उच्च न्यायालयाने या अनुषंगाने वेळोवेळी दिलेल्या न्याय्य निर्णयाशी सुसंगत अशी निधी वापर व वाटपाची कार्यपध्दती निश्चित करण्यासाठी सदर मार्गदर्शक तत्वांमध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

त्यानुषंगाने दिनांक ०७.०५.२०१२ रोजी मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय सल्लागार समितीची बैठक आयोजित करण्यात आली होती. व त्यात विविध निर्णय घेण्यात आले आहेत.

शासन निर्णय - राज्य स्तरीय सल्लागार समितीच्या बैठकीतील निर्णय व समितीचे निर्देश विचारात घेऊन निधीचे वाटप आणि मार्गदर्शक तत्वे या संदर्भात पुढील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे-

१) खनिज विकास निधीमधील १/३ रक्कम भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय नागपूर व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर यांना त्यांची कार्ये पार पाडण्यासाठी व उर्वरित २/३ रक्कम ही संबंधित जिल्ह्यातून प्राप्त होणा-या खनिज महसूलाच्या प्रमाणात महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी अधिनियम, २००१ मधील कलम ५ (सी) नुसार त्या जिल्ह्यामध्ये खनिकर्मामुळे बाधित क्षेत्रात पायाभूत सुविधा, पर्यावरण संतूलन इत्यादीसाठी पुरवण्यात यावी .

२) अ) **परिणामित क्षेत्र** - खाणीच्या बाहय परिघापासून २० कि.मी. त्रिज्येच्या परिसरातील तथापि, जिल्ह्याच्या सीमेपर्यंत मर्यादीत क्षेत्र हे परिणामीत क्षेत्र समजण्यात यावे.

ब) विकास कामांसाठी देय ठरणा-या खनिज विकास निधीपैकी संबंधित ग्रामपंचायतीच्या क्षेत्रातून गत वर्षात प्राप्त झालेल्या महसूलाच्या प्रमाणात प्राप्त होणा-या खनिज विकास निधीपैकी ५०% निधी संबंधित ग्रामपंचायतीना ग्रामसभेच्या मान्यतेने प्रचलित पद्धतीचा अवलंब करुन त्यांच्या क्षेत्रातील बाधित रस्ते, आरोग्य, पर्यावरण, जलसंधारण व भूजल बळकटीकरण या कामांसाठी द्यावा.

क) वरील 'ब' मध्ये नमूद केलेला निधी वगळता उर्वरित निधी खाण क्षेत्राच्या बाहय परिघापासून २० कि.मी त्रिज्येच्या परिसरातील मात्र जिल्हयाच्या सिमेअंतर्गतच फक्त बाधित रस्त्यांसाठीच वापरण्यात यावा.

ड) खनिज विकास निधीतून ग्रामपंचायतींना प्रत्यक्ष अनुदान उपलब्ध न करुन देता वरील ब प्रमाणे कार्यवाही करावी.

इ) पायाभुत सुविधेच्या संदर्भात खनिज विकास निधीतून घेतल्या जाणा-या कामांसाठी टक्केवारीचे बंधन घालण्यात येऊ नये.

ई) खनिज विकास निधीअंतर्गत घ्यावयाची कामे खासदार निधीप्रमाणेच कार्यान्वयन यंत्रणेने इ.टी.पी. चार्जेस न लावता विनाशुल्क तत्वावर राबवावित.

३) **खनिज विकास निधीतून घ्यावयाच्या योजनांचे वर्गीकरणानुसार निश्चिती**

अ) **पायाभूत सुविधांचा विकास** - राष्ट्रीय महामार्गां प्रमाणे प्रमुख राज्य मार्ग व राज्य मार्गांची तसेच रुपये २ कोटीपेक्षा अधिक किंमतीची रस्ते विकासाची कामे वगळून इतर कामे घेण्यात यावी. त्यामध्ये पुलाच्या कामाचा समावेश करण्यात येऊ नये. तथापि, रस्त्यांची क्षमता ३५ ते ४० टनांची असावी.

खनिज विकास निधीतून वीज व इतर दुरसंचार सुविधांची कामे घेण्यात येऊ नयेत.

ब) **पिण्याचे पाणी पुरवठा विकास व पुरवणीकरण** - पिण्याचे पाणी पुरवठा विकास योजना व पुरवणीकरणाची कामे घेण्यात येऊ नये. तथापि, जलसंवर्धन आणि भूजल बळकटीकरणाची रुपये २ कोटी पर्यंत किंमतीचीच कामे घेण्यात यावीत.

खनिज विकास निधीतून पुनर्वसन व विकासाची कामे घेण्यात येऊ नयेत.

क) **पर्यावरण संतुलन कायम राखणे** - संबंधित जिल्ह्याच्या विकास कामांसाठी देय अनुदानाच्या किमान २०% निधी पुढील कामांसाठी देण्यात यावा. पर्यावरण संतुलनाची कामे घेण्यासाठी कमाल मर्यादा नाही.

१) वनीकरण

२) पाण्याची पातळी कायम राखण्याची दक्षता

३) व्यावसायिक आरोग्य सेवेला पुरवणीकरण

४) पर्यावरणाचा समतोल व प्रदुषण नियंत्रणाचे उपायांमध्ये विद्यमान कामांशिवाय वाळू गटाच्या लिलावापूर्वी करावयाचा पर्यावरण विषयक अभ्यास व पर्यावरण आघात मुल्यांकन EIA व EMP तयार करण्याचा खर्च अनुज्ञेय राहील व तो संबंधित जिल्ह्यास देय खनिज विकास निधीतून पर्यावरणासाठी उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

ड) **खनिज संवर्धन व विकास** - खनिज संस्करण व टाकाऊ खनिज पुन्हा वापरण्याकरीता संशोधन व विकास

४) यापूर्वीच्या निदेशानुसार भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय व महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळास देण्यात येणारी १/३ रक्कम त्यांची कार्ये पार पाडण्यासाठी दिली जाईल. संचालनालयास दिल्या जाणा-या निधीचा विनियोग पुढील बाबींसाठी देखील करता येईल.

१) खनिकर्म अधिका-यांकरीता नवीन वाहन खरेदी, त्यांचे परिरक्षण दुरुस्ती व अनुषंगिक बाबी.

२) महाराष्ट्र सुदूर संवेदन केंद्राच्या सहाय्याने खाण क्षेत्राचे डिजिटल मॅप तयार करणे व उपग्रहाद्वारे उत्खनित क्षेत्राचा वार्षिक आढावा आणि अनुषंगिक बाबी.

३) संचालनालयाचे संगणकीकरण.

४) अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर, ऑनलाईन रॉयल्टी पेमेंट, खनिज व्यावसायिकांची नोंदणी, डाटा बँक तयार करणे इत्यादी विविध संगणक प्रणाली तयार करणे.

५) खनिज सवलतींसंदर्भात न्यायालयीन प्रकरणी अधिवक्ता व वरिष्ठ विधी व्यवसाय यांना व्यावसायिक प्रदाने, फी इ.

६) गौण खनिज अवैध उत्खनन रोखण्यासाठी महसूल विभागामार्फत मंत्रालय स्तरावर गठीत करण्यात आलेल्या दक्षता समितीसाठी एक वाहन उपलब्ध करुन देणे.

५) <u>कार्यान्वयन यंत्रणांना निधीचे वाटप</u> - कार्यान्वयन यंत्रणांना निधीचे वाटप करण्यासंदर्भातील शासन निर्णय क्रमांक-एमडीएफ-२०१०/ प्र.क्र. ९५५/ उद्योग-९, दिनांक २२.०४.२०१०अधिक्रमीत करुन पूर्वीप्रमाणेच व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ यांचेकडून केवळ इलेक्ट्रॉनिक्स क्लिअरन्स सिस्टम (ECS) पध्दतीने कार्यान्वयन यंत्रणांना निधीचे वाटप करण्यात यावे.

वरील मार्गदर्शक तत्वे व निकषाप्रमाणे पात्र ठरणारे प्रस्ताव संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळामार्फत प्रशासकीय मान्यतेसाठी शासनाकडे सादर करावेत. दिनांक २६.०८.२००२ चे परिपत्रक या निर्णयाव्दारे अधिक्रमीत करण्यात आले आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संगणक संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक 201208011527051101 असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

1 AUG 2012

(किशोर कदम)
शासनाचे उप सचिव

प्रति,

मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई – ३२

मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई - ३२

मा. राज्यमंत्री (खनिकर्म) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई – ३२

अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२

प्रधान सचिव (उद्योग) उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई – ३२

सचिव (पर्यावरण) विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर

संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर

सर्व जिल्हाधिकारी

निवड नस्ती. (उद्योग -९)